Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 29 (6. 818) ◉ 1989 йил 4 февраль, шанба ◉ Баҳоси 3 тийин

Тонгги газеталарда

● СССР Министрлар Совети «Нарх белгилаш практикасидаги камчиликларни бартараф этиш чоралари тўғрисида» қарор қабул қилди. Мазкур қарорнинг баёни бугун тонгги газеталарда эълон қилинган.

● Илгари хабар қилинганидек, Москвада СССР кооператорлари (ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳаларидаги) союзининг таъсис съезди бўлиб ўтди. В. Сорокин союзнинг президенти қилиб сайланди. Бугун «Правда» газетасининг иккинчи саҳифасида «Кооператорлар бирлашмоқда» сарлавҳаси остида газета мухбирининг В. Сорокин билан суҳбати берилган.

● Мамлакатимизда биринчи марта алоҳида кемалар эмас, энг йирик «Дальморпродукт» бирлашмасининг бутун флоти ижара пудратига ўтмоқда. «Правда» газетасининг иккинчи саҳифасидаги «Қайта қуриш: тажрибалар адреси» рубрикали мақолада ана шу ҳақда ҳикоя қилинади.

● Кеча Тошкентда Раҳмшафқат ва сиҳат-саломатлик совет фонди Ўзбекистон республика бўлимининг таъсис конференцияси бўлди. Республика бўлимининг раҳбар органлари — правлениеси, секретариати, ревизия комиссияси сайланди.

Сўнгги соатда

ТАСС ХАБАРЛАРИ ВА МАРКАЗИЙ МАТБУОТ САҲИФАЛАРИДАН

● **ВАШИНГТОН.** Оқ уйда АҚШ президенти Жорж Бушнинг саккиз кунлик визит билан Қўшма Штатларга келган Япония бош министри Нобору Такэсита билан музокаралари бошланди. Япония ҳукуматининг бошлиғи — Буш АҚШ президенти лавозимини расмий равишда бажаришга киришганидан кейин у билан учрашган биринчи чет эллик раҳбардир. Оқ уйдаги суҳбат Н. Такэситанинг Америка маъмурияти раҳбар арбоблари ва АҚШ конгрессининг аъзолари билан Вашингтонда ўтказиладиган музокаралари ўзига хос дебочаси бўлиб хизмат қилади.

● **ВАШИНГТОН.** Оқ уйнинг матбуот секретари Марлин Фицуотернинг пайшанба куни маълум қилишича, АҚШ ҳукумати табиий офат натижасида яраланган арман болаларидан беш нафарини Американинг ҳарбий госпиталларида даволаш учун юборишга қарор қилди. Американинг Москвадаги элчиси илтимосига биноан, деди Оқ уй вакили, арман болалари ГФРга келтирилиб, у ердаги Америка ҳарбий госпиталига жойлаштирилади.

«Бу болаларнинг аҳволи оғир ва ҳаёти хавф остида турибди», — деди М. Фицуотер, унинг айтишича, келгуси ҳафтада Америка госпиталларида даволаш учун Арманистондаги зилзила натижасида шикастланган яна 31 болани келтириш мўлжалланмоқда.

● **МАНИЛА.** Филиппиннинг шарқий қисмида жойлашган Самар оролида тропик жала қуйди. Рўй берган сув тошқини натижасида 120 дан ортиқ киши ҳалок бўлди ёки дом-дараксиз йўқолди. Бир неча аҳоли пункти ва қишлоқни сув босди. Оролнинг ярим миллион киши яшайдиган шимолий районлари энг кўп зарар кўрди. Агар ёмғир ёғаверадиган бўлса, аҳолини офат зоналаридан кўчиришга тўғри келади. Маҳаллий маъмурларнинг фикрича, сув тошқинидан кўрилган зарар салкам 5 миллион долларга боради. Филиппиннинг энг қашшоқ районларидан бири — Самар ороли деярли ҳар йили муссон ёмғирлари мавсумида довулларнинг вайрон қилувчилик зарбасига учраб туради.

● **ПРАГА.** Бу ердаги рассомларнинг «Манес» уйида ҳозирги чех графикасининг бутун тарихи давомидаги энг катта кўргазма очилди. Унга ҳозир шу жанрда ишлаётган деярли ҳамма рассомларнинг кейинги саккиз йил мобайнидаги ижодий ишларини акс эттирувчи 563 та асар қўйилди.

● **КОПЕНГАГЕН.** Даниянинг Лесе оролидаги иккита балиқ овлаш кемасининг балиқчилари эндигина ремонтдан чиқарилиб, денгизга туширилган балиқ овлаш кемаси бехосдан ғойиб бўлиб қолганини кўриб, жуда ҳайратга тушдилар. Даниянинг Ритсаус бюро ахборот агентлиги хабар қилишича, ГФРнинг сув ости кемасига балиқ овлаш кемаси илиниб қолган ва сувости кемаси уни судраб кетган экан. Мана шу балиқ овлаш кемаларидан бири — «Никлас клитбо»нинг руль бошқаруви шикастланган ва Дания ҳарбий-денгиз кучларининг кемаси томонидан гаванга судраб олиб борилган. Балиқчилар бу ҳодисадан осонгина қутилдилар, деса бўлади. Чунки бундай ҳодисалар тез-тез бўлиб туради. Масалан, 1984 йил кўкламида ГФР ҳарбий денгиз кучларининг сувости кемаси «Ане катрине» балиқ овлаш кемасини денгиз тубига судраб кетган эди. Ўшанда уч балиқчи ҳалок бўлган эди. Дания балиқчиларининг фикрича, ГФР ҳарбий-денгиз кучларининг Скагеррак ва Каттегат бўғозларида балиқ овлаш одат бўлиб қолган районларда сувости кемалари иштирокида ўтказадиган машқлари шу сувларда балиқ овловчи чоғроқ кемалар учун жуда ҳавфлидир.

Дўст билан обод уйинг

БИР ОИЛА ФАРЗАНДЛАРИДЕК

«Бизнинг коллективимизни ҳақиқий ягона дўстлик оиласи деса бўлади», — дейишади Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг «Кибернетика» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи-хизматчилари. Бу ерга келганимизда биз бунинг гувоҳи бўлдик! Бир корхонада ишлаётган ўнлаб миллат вакилларининг беш йилликнинг тўртинчи йилида зарбдорона меҳнат қилаётганликларини кўрдик. Бунинг бош сабаби ҳақиқатдан ҳам улар орасидаги мустаҳкам дўстлик эди. Қуйида бугун биз шу корхонанинг бир неча миллат вакиллари — ишлаб чиқариш пешқадамлари билан таништиришга аҳд қилдик.

✦ Истараси иссиқ бу қиз ўзини Лариса Алексеевна Бирюкова деб таништирди. Унинг хушмуомалалиги, ишчанлиги ҳақида коллектив ўртасида илиқ сўзларни эшитдик. Олий маълумотли инженер-электрончи, бу рус қизи, мана ўн бир йил бўлибдики, шу коллектив билан биргаликда корхона қувонч ва ташвишларини баҳам кўриб келаяпти. Ўз ишига фидойилигини айтмайсизми! У фотошаблонларни моҳирона тайёрлайди. Ишдан бўш вақтларида эса тикувчилик ва тўқувчилик билан ҳам шуғулланади.

✦ Татар қизи Фердаус Мансуровна Тагирова билан учрашганимизда унинг камтарлигига тан бердик! Қолаверса, унинг мазкур корхонада обрў-эътибор қозонганлигининг сабаби ҳам шунда деб ўйладик. Қаранг, у ҳозир учинчи категорияли конструктор. Электрон-ҳисоблаш машиналари учун алгоритмлар ва программалар тузади. 12 йилдан буён бу ишнинг сирларини ўрганган. Аммо бугунги кунда давр ўртага қўяётган вазифалар даражасида ишлашга интилиб, тажрибали кишилардан ўқиб-ўрганишга — касб сирларини мукаммал эгаллашга интилади.

✦ Математиканинг қанчалик мураккаблигини мактаб ўқувчисидан тортиб, олимгача билади. Абдураҳим Саидовни корхонанинг автоматлаштириш ва ҳисоблаш техникаси ихтисослашган лойиҳа-конструкторлик бюросида: «Ўзбек математиги» деб таништиришди. У группа раҳбари, техника фанлари кандидатидир. Бирлашма касаба союз комитетининг аъзоси сифатида жамоат ишларида ҳам жонкуярлик кўрсатмоқда. Ҳозир шаҳримиздаги «Водоканал» иш режимлари, коммуникация тармоқлари бўйича қизғин иш олиб бормоқда.

✦ Ана шу бюро коллективини украин фарзанди Анна Ивановна Гацкевичсиз тасаввур қилиш мумкин эмас. Бу инженер-конструктор патент тадқиқоти устида иш олиб бормоқда. Уни меҳнат ветерани деб аташса-да, (у хотин-қизлар кенгашининг раисидир), ўзи «Бундай бир-бирига аҳил, яхши коллективда ҳеч чарчаганингни билмайсан, қушдек енгил бўлиб ишлайсан!» деди табассум билан. Унинг бу сўзларидан аҳил оила қувончини сезиш қийин эмас!

Ҳ. АБРОРОВ.

Р. Шарипов фотолари

26 март—СССР халқ депутатлари сайлови куни

Номзод рўйхатга олинди

Кеча 600-Тошкент — Чилонзор территориал сайлов округининг округ сайлов комиссияси йиғилиши бўлди. 5-таксопарк, Совет — Италия бирлашган «Совпластитал» корхонаси, «Ташметрострой» трести, Тошкент тўқимачилик комбинати, «Ўзбекистон» кўн ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнат коллективларидан СССР халқ депутатлигига Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатиннинг номзоди рўйхатга олинди.

Округ сайлов комиссияси йиғилишида СССР халқ депутатлигига номзоди рўйхатга олинган Б. Ф. Сатин ишонч билдирган кишилар сафидан тасдиқланди. Уларга бу хусусда тегишли гувоҳномалар берилди. Энди улар ўз депутатлари программаси билан таништириш учун омма ўртасида ташвиқот ишларини олиб боришади.

А. ДАМИНОВ.

Истагингиз ижобат бўлади

Репортаж

Округ сайлов комиссиясининг хонасида ҳаёт қайнайди. Соат кечки 20 дан ошса ҳамки, бу ерга кириб келаётган сайловчиларнинг ниҳояси кўринмайди. Улар турли саволлар билан навбатчига мурожаат қилишади, таклиф ва истакларини билдиришади. Биз ҳам ана шундай суҳбатлардан бир нечтасининг гувоҳи бўлдик.

— Мен «2-Қуйлиқ» массивидаги 24-уйнинг 30-квартирасида истиқомат қиламан, — дейди Г. М. Никитин. — Квартирамни алмаштирмоқчи эдим, шунга бирор ёрдам берармикинсизлар деб келувдим?

Биз Г. М. Никитиннинг бу илтимосини эшитиб ҳозир навбатчи «бу саволнинг бизга нима дахли бор, сиз район ижроия комитетининг квартира бўлимига мурожаат этинг», деб чиқариб юборса керак, деб ўйлаган эдик. Йўқ, бундай бўлмади. Округ сайлов комиссиясининг секретари Дилфуза Раҳматуллаева ташриф буюрувчининг илтимосини дафтарга қайд этдида, унга юзланди.

— Илтимосингизни ижобий ҳал этишга ҳаракат қиламиз. Эртага уйингизга депутатлардан бирини юборамиз. Шароитингизни ўрганиб келишади.

— Мен 14-квартал комитетининг раисиман, — дея ўзини таништирди В. И. Лемешкин. — Бир илтимос билан келган эдим. Биласизми, кварталимиздаги «Весна» кўчасининг 116-уйдан 182-уйгача бўлган йўлка асфальт қилинмаган. Сайловчилар илтимоси шуки, мана шу сиёсий кампания арафасида йўлка асфальтлаб берилса...

Ушбу саволни дафтарига қайд этар экан, Дилфуза район ижроия комитетининг масъул хизматчиси Баҳодир Дадабоевга юзланди.

— Талабларингиз албатта бажарилади, — деди у, — бу ҳақда район ободонлаштириш Бош бошқармасини хабардор қиламиз.

В. И. Лемешкин илтимоси бу қадар тез қондирилганидан хурсанд бўлиб чиқади.

Ленин район Советининг депутати В. Ф. Фебченко эса сайловчилардан тушган наказлар хусусида келибди. У 1-проезд Хушнуд ва Мунис проездлари ночор аҳволда эканлиги, ҳар иккала кўча капитал ремонтга муҳтожлиги ҳақида гапирди. Депутатнинг илтимоси инобатга олинди.

В. Ҳошимов, С. Каримов билан бўлган суҳбат эса депутат сайлови тўғрисида борди. Округ сайлов комиссиясининг секретари уларга бу йилги сайловнинг янги Қонун асосида ўтаётганлиги ҳақида тушунтириш берди.

— Сайловга тайёргарлик қизғин бораётганлигини энди ўзингиз фаҳмлаб олгандирсиз, — дейди Д. Раҳматуллаева бизга мурожаат қилиб. — Номзодлар кўрсатиш ниҳоясига етди. Бизнинг 597-Тошкент—Ленин территориал сайлов округимиздан ҳаммаси бўлиб 24 кишининг номзоди депутатликка кўрсатилди. Улар орасида «Ташсельмаш» заводининг 15-цехи токарь-автоматчиси Юрий Иванович Степаненко, Октябрь революцияси номидаги Тошкент тепловоз ремонти заводининг оператори Евгений Александрович Маршалов, «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмасидан Эркин Тожибоев, Ўрта Осиё темир йўлининг Тошкент бўлими станцияси бошлиғи Андрей Борисович Емельянов ва бошқалар бор.

— Шунингдек, сайлов участкасини тузиш тадбирлари ҳам ниҳоясига етди, — суҳбатга қўшилади Б. Дадабоев. — Округимиз бўйича 51 та сайлов участкаси тузилди. Уларнинг раислари ва комиссия аъзолари сайланди. Ҳозир бу жойларда аҳоли ўртасида кенг сайлов пропагандаси олиб борилмоқда.

Биз сайлов комиссияси хонасидан чиққанимизда соат 21 дан ошиб кетганди. Лекин телефон қўнғироғи ҳамон жиринглашдан тинмас, ташриф буюрувчиларнинг эса кети узилмасди.

М. КОМИЛЖОНОВ.

● Тошкент тажриба-механика экскаватор ремонти заводининг дурадгори Виктор ИВЛЕВ.

Замондошимиз

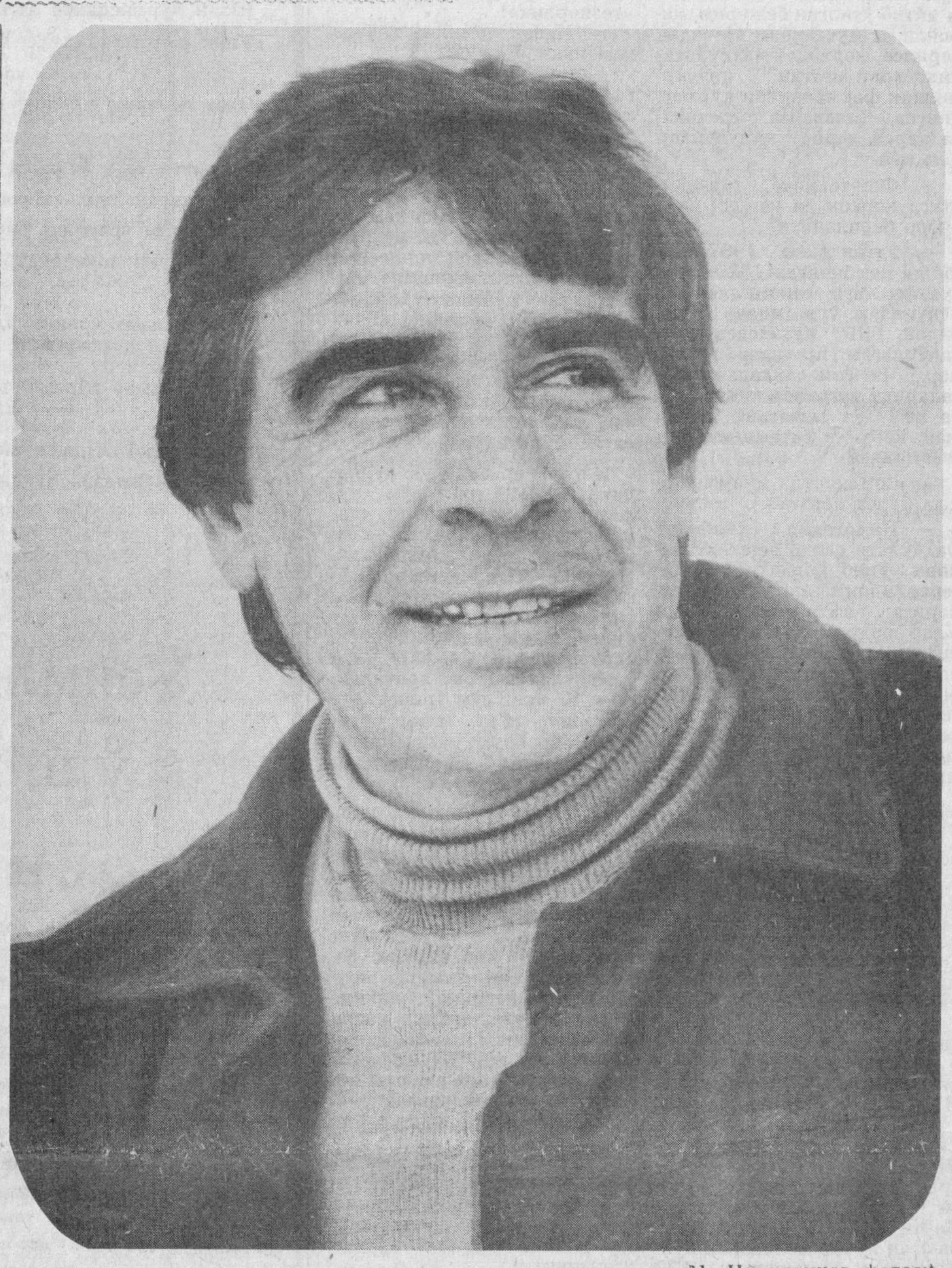

М. Нуриддинов фотоси.

Ташаббусга кенг қанот

Тинчлик вахтасига

Тошкентликлар Совет тинчлик фондига улуш қўшишни ўзларининг юксак гражданлик бурчлари деб биладилар. Фақатгина ўтган йили пойтахт шаҳри аҳолиси ва меҳнат коллективлари мазкур ватанпарварлик фондига 400 минг сўмдан зиёд маблағ ўтказишди. Шаҳарнинг Ҳамза, Киров, Фрунзе ва бошқа районларида тинчлик фондига катта маблағ ўтказаётганлар сафи кўпаймоқда.

В. П. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчиларининг ташаббуси айниқса диққатга сазовор бўлди! Коллектив аҳли февраль ойида махсус шанбалик уюштириш, ундан тушган маблағларни 000705 счётига ўтказишга қарор қилиб, Тошкент шаҳри меҳнат коллективларини мазкур ташаббусга қўшилишга даъват этдилар.

Штатсиз мухбиримиз билан бўлган суҳбатда авиабирлашманинг Совет тинчлик фондига ёрдам комиссияси раиси, станоклар ремонти бўйича слесарь, тинчлик фонди Ўзбекистон бўлими правлениеси аъзоси Ориф Раҳимхўжаев шундай деди:

— Мана, ўн йилдан ошибдики, авиасозлар февраль ойида мунтазам тинчлик вахтасини ўтказадилар. Натижада, фақат сўнгги 8 йил ичида тинчлик фонди 0,6 миллион сўмга кўпайди. Корхона мутахассислари — инженер-техник ходимлар, ишчилар махсус счетга шахсий маблағларини, ихтирочилик ва рационализаторлик мукофотларини ўтказдилар.

Биздан кўпинча, нима учун бирлашмада зарбдор вахта февраль ойида ўтказилади, деб сўрашади. Бунинг ўз сабаби бор, албатта. Февраль календардаги энг қисқа ой, планлар эса катта. Қўшимча иш куни ташкил этиш эса халқ хўжалиги планларини адо этишга муносиб ҳисса бўлиб қўшилади.

Совет тинчлик фонди биринчилар қаторида зилзиладан талофат кўрган Арманистон ва Тожикистон аҳолисига бир неча миллион сўм ёрдам пули ўтказди. Бу маблағ даволаш муассасаларини қуриш ва жиҳозлашга сафарбар этилади.

Юксак гражданлик бурчини адо этиш ва бу бурчга садоқат мазкур шанбалик қатнашчиларининг асосий мақсади ҳисобланади.

Тошкент шаҳар партия комитети авиасозларнинг ватанпарварлик ташаббусини маъқуллади. Ҳозир саноат корхонаси, транспорт, алоқа, қурилиш коллективлари фахрли зарбдор вахтага тайёргарликни бошлади. Шу ўринда фақат сўнгги уч йил ичида тошкентликларнинг Совет Тинчлик фондига 1,5 миллион сўмга яқин маблағ ўтказганларини таъкидлаб ўтиш зарур.

М. АВЕРИН.

Металлда ифодаланган фантазия

Тошкентдаги Ўзбекистон осори атиқалар ва заргарлик санъати музейида очилган кўргазмага қирғизистонлик заргарларнинг юздан ортиқ асари қўйилган. Кўргазма бу жанрда ижод қилаётган қирғизистонлик ўн бир етакчи рассомнинг асарлари билан таништиради. Бутуниттифоқ ва халқаро кўргазмаларда намойиш этилган кўпчилик асарлар мутахассисларнинг энг юқори баҳосига сазовор бўлди.

Уста Шомил Дайирбеков яратган безаклар Бельгия, Ҳиндистон, Япония, Швеция, Франция, Польша ва бошқа мамлакатларда намойиш этилди. «Бизнинг аждодлар» туркумидаги ишлар — булар ўз халқи тарихига, урф-одатлари ва маданиятига ташланган ўзига хос назардир.

Социалистик мамлакатларнинг Чехословакияда ўтказилган бадиий ҳунармандчилик конкурси дипломантлари ишлари заргарлик санъатининг ривожидаги бошқа бир йўналишни намойиш этмоқда. Уларнинг асарлари формаси, ишланиш услуби жиҳатидан анча замонавий руҳда яратилган.

Қирғиз усталари ранг-баранг сирлаш, болғалаш, металл қуйиш, ҳайкалтарошлик миниатюрасининг турли усулларидан фойдаланишмоқда. Маржон, билагузук, сирғалар каби одатдаги формалар билан бир қаторда, маиший турмушга бевосита даҳлдор бўлмаган ишлар ҳам экспозицияга қўйилган. Булар турли материаллар ва турли техник усуллар қўлланилган бутун бир заргарлик композицияларидир. Ана шундай «Фольклорга субъектив муносабат» ишлар туркуми ГДРдаги халқаро кўргазмада учинчи даражали мукофот билан тақдирланди. Бу асарларнинг ажралиб турадиган хусусияти шарқ санъати анъаналарининг ҳозирги замон шаклларига уйғунлаштирилганидир.

Бу кўргазманинг ўзига хослиги шундаки, асари экспозицияга кирган ҳар бир уста заргарлик ишида муайян бир йўналиш вакилидир. Уларнинг ҳар бири бу санъатнинг анъанавий формаларига ҳам, уни ривожлантириш янги тенденцияларига ҳам оригинал назарга эгадир. Шу билан биргаликда уларнинг барчасини қирғиз халқи маданияти ва миллий хусусиятларига эҳтиётлик билан муносабатда бўлиш бирлаштириб туради. Кўргазманинг асосий мақсади эса бу қадимий санъатни оммалаштиришдир. Афсуски, унинг кўпгина анъаналари ҳозир йўқолиб кетган. Ҳозирги замон заргарларидан баъзиларигина — ҳақиқий санъат асарларини яратишмоқда. Кўпчилик эса майда-чуйда нарсалар ясаш билан шуғулланишни афзал кўришмоқда. Ана шундан бўлса керак, кекса усталарнинг сирлари йўқолиб бормоқда. Ваҳоланки уларни сақлаб қолиш зарур.

П. БУРОВ.
ЎзТАГ мухбири.

ЯНГИ ХИЗМАТ ТУРИ

✦ Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги Давлат комитетига қарашли «Ирмонтажстрой» трестининг 24-механизациялашган кўчма колоннаси аҳоли ва ташкилотлар учун яна бир қулайлик яратди.

Колонна оғирлиги 120 тоннагача бўлган катта ҳажмдаги юкларни республикамизнинг турли районларига элтиб бериш билан ҳам шуғулланади.

— Бунинг учун бир нечта оғир юк транспорти ММАЗ — 1175 автомобили ажратилди, — дейди колонна бошлиғи ўринбосари М. Юсупов. — Шаҳримиз аҳолиси хизматига тайёрмиз.

ҚАРДОШЛИК ҚОНУНИГА БИНОАН

Дўст бошига кулфат тушганда...

1989 йилимизнинг 23 январь тонготари қардош Тожикистон диёрида яшовчи дўстларимизнинг бир умр ёдидан чиқмаса керак. Айниқса, бу кун Шарора, Оқулиболо ва Оқулипоён қишлоқ аҳолисининг зилзиладан омон қолган кишилари қалбида абадий муҳрланиб қолади.

Дўст бошига кулфат тушганда қўл қовуштириб ўтирмаслик халқимизнинг азалий одати. Арманистон диёрида рўй берган зилзила вақтида ҳам биз оиламиз билан 700412 счётига 100 сўм пул ўтказгандик. Куни-кеча зилзиладан зарар кўрган қардош тожикистонлик дўстларимиз ҳисобига очилган 70030 счётига ҳам 100 сўм ўтказдик.

У. КОМИЛОВ.

Юнусобод маҳалласида истиқомат қилувчи меҳнат ветерани.

ШАРОРА

Титрама, эй юрак,
Тинчлан, бечора,
Қайноқ санчиғингга
Топилмас чора,
Чидамоқ қийиндир
Бундай оҳ-зора,
Қайдасан Шарора,
Тоғли Шарора!
Уйқу қучоғида
Эди эл тонг чоғ,
Тоғдан босиб келмиш,
Миллион куб тупроқ,
Қардошлик қабрига
Айланди қишлоқ,
Наҳот бўлса унинг
Қисмати қора,
Қайдасан Шарора,
Доғли Шарора!
Бир одам кўз юмса
Кўнгил бўлиб ғаш,
Бутун маҳалладан
Чиқар тобуткаш,
Тил тортмай қирилса,
Қишлоғинг яккаш,
Нақадар мушкулдир

Боқмоқ як бора,
Қайдасан Шарора,
Оҳли Шарора!
Кўплаб қайғу кўрган
Мўйсафид тарих,
Аламли кунларинг
Этолмас таъриф,
Зотан бу кулфатга
Топилмас тавсиф,
Дўст меҳри мададкор
Бўлолса зора...
Қайдасан Шарора,
Шўрлик Шарора!
Мислсиз фалокат
Тушди бошингга,
Чидолмай, тожигим,
Кўзда ёшингга,
Дўстларинг йўл олди
Ғамгин қошингга,
Қайғудош диллара
Бу жаҳон тор-а,
Қайдасан Шарора,
Тоғли Шарора!

Наримон ОРИФЖОНОВ.

Озиқ-овқат программаси бўғинлари

Ютуқлар—чегара эмас

Тошкент ёғ-мой комбинати ўтган 1988 йил топшириқларини шараф билан уддалади. Пландаги 84 миллион 393 минг сўм ўрнига 86 миллион 798 минг сўмлик маҳсулот тайёрлашга эришди. Корхона коллективи истеъмолчиларга 2977 тонна тозаланган мой, 624 тонна маргарин, 185 тонна ошхона мойи, 16 тонна майонез, 521 минг килограмм салат ёғи, 243 тоннадан кўпроқ ўсимлик мойи етказиб бериб, меҳнат унумдорлигини 105,5 процентга оширди. Шунингдек халқ истеъмоли маҳсулотлари плани ҳам юқори кўрсаткичлар билан якунланди. Пландаги 69 миллион 85 минг сўмлик ўрнига 69 миллион 956 минг сўм, яъни планга қўшимча 871 минг сўмлик халқ истеъмоли моллари ортиқча тайёрлашга муваффақ бўлди.

Комбинат 1989 йил 1 январдан тўла хўжалик ҳисобига ўтиб ишламоқда. Биз корхона директори Азамат Бадриддинович Жамоловга ютуқлар сири ва янги методдаги дастлабки натижалар билан ўртоқлашиш учун мурожаат қилдик.

— Коллективимиз учун 1988 йил масъулиятли бўлди,—деди у,—бу, мутахассислар тили билан айтганда, иқтисодий эксперимент бўлди. Бу даврда меҳнатни қайта ташкил этдик. Бригадалар пудрат усулида ишлади. Бунда ҳамма бир киши учун, бир киши ҳамма учун меҳнат қилди. Бу ўзаро назоратни кучайтириб, корхона мулкига кўз олайтирувчиларга зарба бўлди.

Бир мисол. Корхонамиздаги ташмачиларга нисбатан бир усул қўлладик. Ташмачи ишлайдиган бригада мукофотдан маҳрум бўлади. Ҳисоблаб қаранг, 250—300 сўм маошдан 40 проценти мукофот берилади. Шу 40 процентни йўқотиш ҳар кимга ҳам маъқул келавермайди!

— Хўжалик ҳисобининг дастлабки натижалари ҳақида нима дея оласиз?

— Дарҳақиқат, янги йилнинг дастлабки ойи ниҳоясига етди. Агар биз январь кўрсаткичларига назар солсак, ўтган йилгидан 240 тонна кўп ўсимлик ёғи тайёрланганлигини кўрамиз. Ваҳоланки 1988 йил январь ойи топшириқларини базўр бажарган эдик. Ҳозир корхонамиз графикдан ўзиб ишламоқда.

— Ижара ҳақида гап очдингиз...

— Ҳа, илғор усуллар ҳам кўпайиб қолди. Биз маргарин тайёрланадиган корпусни ижарага бермоқчимиз. Ҳозир бу ерда реконструкция ишлари кетаяпти. Биз бу корпусга такомиллашган техникани, яъни Швециянинг «Алфа-Лаваль» фирмаси тайёрлаган маргарин ишлаб чиқариш линиясини ўрнатамиз. Бунда маргаринлар қоғозларга ўраб эмас, балки ранг-баранг полимер стаканчаларга солинади. Маргарин етиштириш 22,4 тоннага ошади. Бу республикамиз аҳолисининг маргаринга бўлган талабини қондиради.

— Шу ўринда маҳсулот сифати ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз? Савдо пештахталарида маргаринлар эриб кетган, қинғир-қийшиқ шаклда туради, яъни ўзининг эстетикасига эга эмас...

— Тўғри, маҳсулотнинг ташқи кўринишида ҳам гап кўп. Уни ўзгартиришнинг ҳозирча имкони йўқ, сабаби — махсус «Каширний фольга» қоғози берилмаяпти.. Бу маҳсулот сифати ёмон, деган гап эмас. Ҳозирча ҳеч қандай рекламация олганимиз йўқ, нима қилайлик, юқорида айтиб ўтилган бежирим, чиройли ва мустаҳкам қоғоздан берилса, корхона маҳсулотининг эриб кетган, қинғир-қийшиқ формаларини кўрмасдингиз. Қолаверса, эстетикага қараб харид қилувчилар ҳам кўп.

— Фан-техника тараққиётига корхонада қандай эътибор берилаяпти?

— Ўтган икки 1987—88 йилда комбинатда 1520 минг сўмлик янги, такомиллашган ускуналар ўрнатилди. Жумладан, ГДР мутахассислари тайёрлаган пресслар, қозонлар... Чигитни сақлаш мосламаларида чигитлар қанча турса ҳам ўз сифатини йўқотмай, керакли витаминни сақлаб қолади.

— Комбинатда муаммолар ҳам бўлса керак?

— Нимагадир комбинат маҳсулоти савдо пештахталарида туриб қоляпти. Қолаверса, айрим савдо ташкилотларига эътирозимиз бор. Улар шаҳримизда шу маҳсулотларни тайёрловчи корхона бўла туриб, уни бошқа областлардан олмоқда. Очиғини айтганда, бошқа турдош корхоналар билан сифат масаласида рақобатлашмоқчимиз.

— Экспортга маҳсулот юборасизларми?

— Ҳа, ўтган 1988 йилдан бошладик. Афғонистон республикасига 1,5 минг тонна маргарин юборган эдик, бу йил яна 800 тонна буюртма олдик. Дўстлар буюртмасини биринчи кварталда бажарамиз. Ҳозир бу ишлар меъёрида бормоқда.

— Реконструкция ишлари қандай бораяпти?

— Айтарли яхши эмас. Буни «Облагропром» раиси Н. И. Гусаков ҳам билади. 4-участкада белгиланган ишлар амалга ошмади. Бу объектларда «Спецсельхозмонтаж» трестига (трест бошқарувчиси М. М. Ризаев) қарашли Байтқўрғон механизациялашган кўчма колоннаси бунёдкорлари белгиланган 178 минг сўмлик ўрнига 103,1 минг сўмлик иш бажариб, йиллик планни 57,8 процентга адо этди. Ихтисослашган чигит сақлаш хоналари қурилиш участкасида эса 11,3 минг сўмлик иш қилиниб йиллик план 45 процент қилиб бажарилди, Мана сизга «тезкорлик»!

— Инсон омили ҳақида ҳам икки оғиз сўз...

— Беш-ўн кундан сўнг янги 100 кишига хизмат кўрсатадиган 50 ўринли профилакторий ишга тушади. 320 ўринли болалар боғча-яслиси бор. Ўтган йили 185 минг сўм иқтисод қилган бўлсак, бу йилги фойдамизни ҳам қўшиб, 1990 йилда 32 квартирали турар жой биносини бунёд этишга киришамиз. Албатта ўз кучимиз билан! Ҳозирча 50 ўринли кичик оилалар учун ётоқхоналар бор. Балки ҳозирча фақат шу йўлни танлаган бўлсак, энди ишчиларни уй-жой билан таъминлашнинг кооператив йўлига ўтдик.

Илгари ер олиб уй қуриш учун 30—40 минг сўм тўлар эдик, ҳозир ундай қилмаймиз. Ишчиларимиз кооперативга аъзо бўлишади. Биринчи 30 процент взносини қайтиб олмаслик шарти билан корхона тўлайди. Бу билан кадрлар қўнимсизлиги барҳам топди. Корхона учун ҳам қулай шароит яратилди. 30—40 минг сўм ўрнига 3—4,5 минг сўм сарф этилади. Ҳозирча 18 кишига корхона ана шундай тарзда ёрдам берди.

Шунингдек, Ғалаба районининг Калинин номли совхозида ёрдамчи хўжалигимиз мавжуд. Унда 5 гектар ер бўлиб, асосан чорвачилик билан шуғулланишади, улар корхона ишчиларига 3 минг килограмм гўшт етказиб беришади. Кези келганда шуни айтиш керакки, яқинда ёрдамчи хўжалигимиз қошида «Пишевик» кооперативи ташкил этилди. Бу кооператорлар гўшт-сут етиштириш билан бир йўла уларни қайта ишлаб, колбаса, шакарли сутлар тайёрлаш билан ҳам шуғулланадилар. Гўштнинг баҳосига келсак, 3,5—4 сўмни ташкил этади. Шунингдек, ўтган йили далада 500 туп мевали дарахт кўчати ўтқаздик.

Суҳбатни Д. ОБЛАЕВ ёзиб олди.

Бу қизлар Тошкент бадиий буюмлар фабрикасида ишлашади. Моҳира Мавлонова етакчилик қилаётган комсомол-ёшлар бригадаси ўзаро социалистик мусобақада кўнгилдагидек ютуқларни қўлга киритяпти.

М. Назаров фотоси.

Оқшомингиз файзли бўлсин

Ҳикматнома

Инсон

Битта тану битта жон, билиминг дарё,
Уммон бўлмасанг нечук сиғар, ажабо.
Кийим агар бўлса нопок ҳамки,
пок дил доим раво.
Кўзи ёмон, дили нопок кишиларга
ёғар бало.
Менда ёмонлик ҳам, яхшилик ҳам бор,
Сен мазаҳ, таънадан тинмайсан, зинҳор.
Барчамизга хосдир охир икки иш:
Ё зарбага чидаш, ё зарба бериш.
Илонни ҳар қанча қилсанг тарбият,
Охир заҳрин сочиб, етказар заҳмат.
Нокас табиати илон кабидир,
Юзин кўрмасликка этгил ҳаракат.
Ўлик қайта тирилмас, гўрга кирмас
тирик тан,
Олам ишлари шундоқ, шундоқ эрур
бошидан.
Ўргимчак бий, заҳарли илон ва чаён,
Барчасидан ёмон инсондир, инсон.
Гўрда ҳам орзуйинг бир бурда нондир,
Шундайдир, шундайдир, шундай
жаҳондир.
Олий ҳиммат ўрнида ўлтирдими
паст одам,
Эшак ҳурмат кўради, туяга меҳнат
ситам.
Ёшлик ўтиб кетди, хушовозлик ҳам,
Энди таъбимизда чўкди оғир ғам.

Абу Абдулло РУДАКИЙ.

⊙

Осмону заминда не бўлса, бари —
Одамнинг фикридан эмас ташқари.

Низомий ГАНЖАВИЙ.

⊙

Шеър девониман бу, балки Жомий
Сахийларга ёзмиш тўкин дастурхон.
Нокасларга мадҳу ҳажвдан бўлак
Не маъно истасанг бунда фаровон.
Мансаб билан баландмас одам,
Мансаб одам билан мухтарам.
Сен одам экансан, ўзга ҳам одам,
Камчиликсиз одам бўлмайди ҳечам...

Абдураҳмон ЖОМИЙ.

⊙

Бир қатра сувмасми оламда инсон,
Шу қатра дилида коинот пинҳон.
Одамийликдан шон қучар одам,
Одам сонида-ку, йўқса барча ҳам.
Киши фақат ҳусни билан нафисмас,
Одамлик жавҳари билан нафис, бас.
Жони жаҳони ҳамма олам ўзинг,
Олама сиғмагувчи жон ҳам ўзинг.
Калит бўлиб келдинг, ўйинчоқ эмас,
Бир-бир хазиналар оча олсанг бас.

Хусрав ДЕҲЛАВИЙ.

⊙

То бани одам ила олам эрур,
Олам ичинда бани одам эрур.
Барчасини гарчи латиф айлади,
Барчадин инсонни шариф айлади.

Алишер НАВОИЙ.

Оқшомингиз файзли бсин

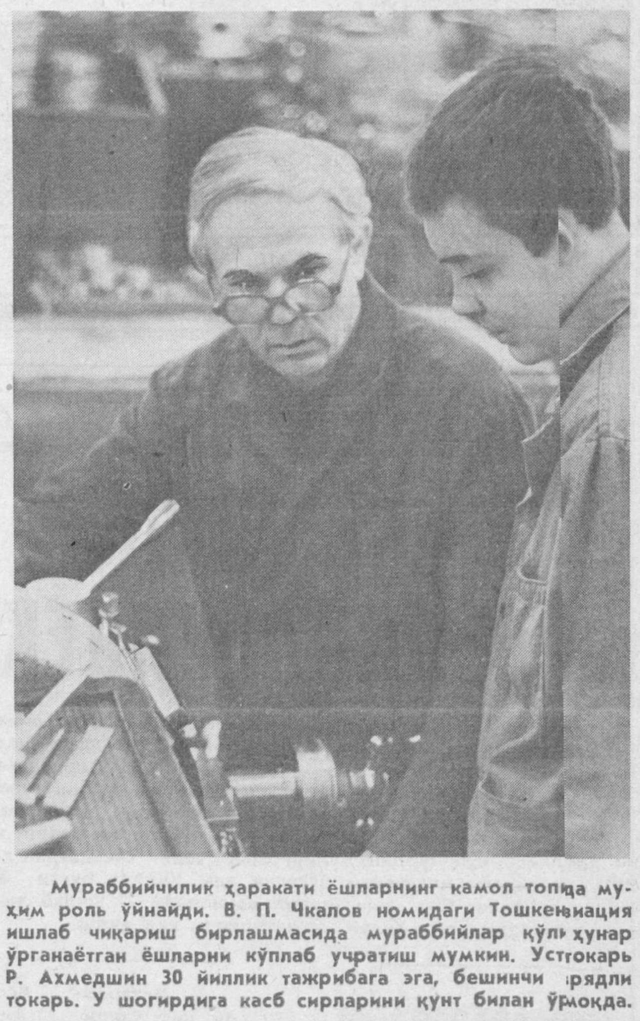

Мураббийчилик ҳаракати ёшларнинг камол топида муҳим роль ўйнайди. В. П. Чкалов номидаги Тошкенвиация ишлаб чиқариш бирлашмасида мураббийлар қўлихунар ўрганаётган ёшларни кўплаб учратиш мумкин. Устгокарь Р. Ахмедшин 30 йиллик тажрибага эга, бешинчи рядли токарь. У шогирдига касб сирларини қунт билан ўрмоқда.

Р. Шарипоотоси.

Билиб қўйган яхши

Ўсимликларнинг қўшимча хосиятлари

Кўпчиликка маълумки, дори-дармонлар ўзининг асосий таъсиридан ташқари, қўшимча таъсирга ҳам эга бўлади. Бу қўшимча таъсирлар бемор организми учун фойда ёки зарар келтириши мумкин. Масалан, ҳаммамизга маълум аспирин дорисининг асосий таъсири яллиғланишга қарши, иситма туширувчи, терлатувчи таъсир бўлса, қўшимча таъсири — ошқозон-ичак деворининг шилимшиқ пардасини зарарлашидир.

Дориларнинг қўшимча зарарли таъсири тўғрисида жуда кўп гапирилган. Ҳозир эса, дори-дармонларнинг фойдали қўшимча таъсири тўғрисида тўхталиб ўтмоқчимиз. Мисол учун, «Декарис» препаратини олсак, у дурустгина гижжа ҳайдовчи восита ҳисобланади. Қўшимча фойдали таъсири эса, организмнинг иммунитет, яъни зарарли ташқи таъсирига қаршилик кўрсатиш қобилиятини оширишидир.

Америка Қўшма Штатлари олимлари қон босимини оширувчи янги дори яратиб, уни синаб кўришаётганда қизиқ ҳодисага дуч келишди: дори синалаётганда сочи тўкилган одамларнинг сочи янгидан ўсиб чиқа бошлади.

Энди баъзи бир шифобахш ўсимликларнинг организм учун фойдали бўлган таъсири билан таништирамиз. Кимёвий йўл билан олинган (синтетик) препаратлардан фарқли ўлароқ, шифобахш ўсимликларнинг қўшимча таъсири ҳам аксарияти фойдалидир. Масалан далачой (зверобой)нинг асосий таъсири буриштирувчи, антисептик ва қон тўхтатувчи бўлса, қўшимча таъсири кечқурун болаларга бир стакан дамламаси берилса (бунинг учун далачой ўтининг бир ош қошиғи устига бир стакан қайноқ сув қуйилади, икки соат дамланади, докада сузилади) кечаси ғайри ихтиёрий сийиб қўйиши йўқолади (бир-бир ярим ой ҳар куни ичириш керак). Бундан ташқари, далачойнинг витилиго (пес) касаллигида ҳам фойдаси бор.

Аччиқ эрман (полин горькая)нинг асосий таъсири — иштаҳа очувчи, қўшимча таъсири эса кучли ўт ҳайдовчи. Маккажўхори попуги (кукурузние рильца) — кучли ўт ҳайдовчи восита, қўшимча таъсири эса, иштаҳани бўғади, бу ортиқча семириб кетишда ғоят аҳамиятлидир.

Қора андиз (девясил) —асосий таъсири балғам кўчирувчи ва яллиғланишга қарши восита, қўшимча таъсири эса, экзема, яра-чақалар, милк қочмаслигида яхши фойда беради.

Хулоса қилиб айтганда, шифобахш ўсимликлар — кони фазилат. Уларнинг яхши хислат ва хосиятлари кўп бўлиб, булардан доришунос ва шифокорлар маслаҳати билан ўринли фойдаланилса дардга даво бўлади.

Шотурсун УСМОНОВ,
Файзулла ХЎЖАЕВ,
доришунослар.

Қатрлар

Тош отма

Биз яшайдиган уйга янги, ёш оила кўчиб келди. «Каттароқ» жойда ишларкан. Ҳар куни эрталаб подъездига машина келади. Оппоқ.

Эски қўшнилар бир йиғилишиб қолдик.

— Тартиб-қоидани билмаслиги мумкин, унга қоидани айтиш керак, — деди бири.

— Тўғри, болалар кўп, эҳтиётлик маъқул, машина ташқарида қолсин!

— Сиз уйдасиз-ку, эрталабми, тушки пайтми ёки кечқурун ўша қўшнига айтинг, — дейишди менга, отпускада эканлигимга шама қилишиб.

Эртасига айтдим:

— Қўшни, сиз янгисиз, шунинг учун айтаяпман. Бу домдагиларнинг барчаси ўз машиналарини дарвоза ёнидаги майдончада қолдиришади. Ёш болалар кўп. Эҳтиёт яхши-да, нима дедингиз? — дедим илжайиб.

Янги қўшни менга еб қўйгудек тикилди ва «ақлим етади, ортиқчаси керак эмас» деди-да, уйига кириб кетди.

Эртасига яна гапирдим. У энди ўзини тутолмади:

— Кимсан, нега менга ёпишиб олдинг. Райисполкомми, горисполкомми хўжайинингга айтиб жиловингни тортиб қўймай тағин. Кўзингга қараб оёқ бос! — деди киноя билан ва машинасига ўтириб жўнаб кетди.

Ҳа, тўғри-да, нега бошимга тушишини ўйламай тепага тош отаман! Кимман?!

Бечора отам

Дадамнинг иситмалари кўтарилиб кетди. «Тез ёрдам»ни чақириш учун телефонга чопдим. У уйимиздан унча узоқ эмас. Аксига уччала телефон автомат ҳам ишламас экан. Нима қилай, бир чақирим наридаги телефонга ошиқдим. Ҳатто 10 тийинлик ташлаб ҳам телефон қилиб кўрдим. Бўлмади. У ҳам ишламасди. Трамвайнинг сўнгги бекатидаги телефон зора ишласа. Йўқ. У ҳам лом-мим демай, «безрайиб» турарди. Йиғламоқдан бери бўлиб, диспетчер хонасига кирдим. Ўтирган аёлдан илтимос қилдим. Воқеани тушунтирдим. Яхши одам экан.

— Майли, тезда телефон қилиб олинг, — деди телефонни мен томонга суриб.

«Тез ёрдам»га апил-тапил телефон қилдим ва диспетчер аёлга миннатдорчилик билдириб уйга чопдим.

Ҳовлига кирдиму, ҳанг-манг бўлиб қолдим. Ҳовли қўни-қўшнилар билан тўлган эди. Юрагим шув этиб кетди. Шу пайт онамнинг кўзи менга тушиб қолди.

— Кетганингга бир ярим соат бўлди. Даданг сен билан хайрлашолмади... — дод солиб юбордилар ойим. Ойимнинг қолган гаплари қулоғимга кирмади...

Бу воқеага анча йил бўлди. Лекин барибир ҳалигача телефонларни кўрсам қўрқиб кетаман: дадам бечоранинг ноласи эшитилаётгандек бўлади.

Биринчи кун

— Каримжон, яхшимисиз? Ош борми, деймaн!

— Ҳа, бир дўстим 50 ёшга кирганига ош беряпти. Ўшанга кетяпман.

— Жуда соз, яхши бориб келинг.

Раҳмат дедиму, бекат томон шахдам юриб кетдим. Кўклам эмасми ҳаво бирам тоза, майин. Одамга жуда хуш ёқарди. Соат энди олти бўлибди. Жуда вақти. Дўстимнинг уйигача автобусда 20 минутлик йўл. Куни кечайди, бирга ёнғоқ ўйнардик. Комсомол кўлига чўмилишга борардик. Кейин оила қурдик, фарзандларни уйладик. Ҳаммасида бирга эдим. Хаёллар оғушида вақт ўтганини ҳам, бекатда одамлар кўпайганини ҳам сезмай қолибман. Соатга қарасам...

— Саккиз бўлиб қолибдими? — сўради ёнимда турган бир аёл.

— Ҳа, йигирма минути кам.

— График бўйича ҳар 15—20 минутда келиши керак. Ярим соатдан ошди, ҳали ҳам йўқ.

«Ие, мен бир ярим соатдан б кутяпман» демоқчи бўлдиму, ярасига сепиб нима қиламан, деб индамадим. пайт автобус келиб қолди. Ёшавор деу, ҳаммамиз ур-йиқит қилиб ўзимизни гобусга урдик. У лиқ тўлди. Соат саккиз лди — ҳайдовчининг ўнг томонида осиг турган приёмникдан бонг урилгани эшитди.

Автобус жойидан жилди. Ме ўйгами ишгами боришимни билмасдим. га борсам ишга кечикишим аниқ. Маши из қанчалик қийин эканини шу куни се м.

Анча йиллардан бери биринчи та ишга хизмат машинасида эмас, шаҳ автобусида кетаётганимни пассажирлар г биронтаси билмасди. Терга ботди лекин миқ этмадим.

Автобусдан тушганимда соат са з ярим бўлганди. Соф ҳаводан тўйиб-тўй нафас олганча ишхона томон йўл олдим еш минутдан кейин ишхонада бўламан.

Туғруқхонға

Тонг саҳарда аёлимни туғруқхо а олиб бордим. Ичкарига олиб кириб кет ди.

— Кутиб тураман, — дедим.

— Кутинг, — деди туғруқхона навбатчиси кулиб.

Бир соат, икки соат кутдим. Н ят 12 ларда ўша оқ халатли навбатчи кулиб чиқди-да, «суюнчи беринг, қиз кўнгиз» деди. Биринчи фарзанд эмасми, бўлганимдан гердайиб, аёлга суюнчини тдиму оғзим қулоғимда уйга чопдим.

Кечқурун опам, ойим уччалам гулик олиб янги меҳмонни кўргани кел, Навбатчидан илтимос қилдик:

— Билиб берсангиз, онасининг ғлиғи, бола неча килограмм туғилгани...

Гапим тугамасдан навбатчи аё Ҳозир ҳаммасини билиб чиқаман» дедию ичкарига кириб кетди. Тезда чиқди: «Ҳа кўзи ёримаган экан, энди ичкарига о либди. Сабр қилиб туринглар». Онам би опам «Ҳе, яхши» деб қўяқолишди. Мен м ҳеч нима тушунмасдим. «Ҳали кўзи маган экан...» Сўрашга хижолат бўлдим. ринчи сменадаги навбатчи аёл «яхши ни ярим мол» қабилида иш тутдимикан!

Бир соатдан кўпроқ вақт ўтди. Бояги аёл ҳовлиқиб чиқиб қолди.

— Абдусатторовамиди? — деди

Уччаламиз баравар «Ҳа, ҳа», дедик!

— Суюнчини чўзаверинглар. Ўғ 3 кило 400 грамм.

Опам ҳам, ойим ҳам суюнчи ишди. Навбатчи аёл менга қаровди, чўнт мдаги ягона 10 сўмни олиб бердим ва се :

— Опа, ўғиллиги ростми? — де м.

У бўлса «Ҳа-да, ишонмаяпсизми, дим?» — деди-ю, яна ичкарига кириб кет Тезда чиқди ва қўлимга бир парча қоғоз атди. Унда қалам билан: «Ростдан ҳам ўл. Саодат», деб ёзилганди. Танидим, Ғиқамнинг ёзуви.

Кўнглим жойига тушди.

Бир ўзим қолдим

Рўпарамда бир аёл ўтирарди. Ке ган, гап-сўзлари бурро. Унга иш бериш а куни билан ҳатто кроссворд, ребус е , китоб ёки журнал ўқиб ўтираверарди Туш пайтигача уч-тўрт марта сигарет арди, тоза ҳавога деб ташқарига чиқиб арди. Раҳбарлар қандай иш билан банд , дейишса, шу заҳотиёқ гап топиб арди. Мақтовни ҳам, мукофотни ҳам кў ча у оларди.

Мен ундай бўлолмаганимга баъз жуда алам қиларди. Унинг маслаҳати ириб бир неча бор ҳаракат қилиб кўрди бўлмади. Худди бировнинг чўнтагига қ суқаётгандек ҳис қилардим ўзимни. Бу кўрган аёл кулиб:

— Эй, жиян, ҳали ғўр экансан, нинг давримизда сендайларнинг нон топи анча қийин бўлади, — деди.

Бу гапга бор-йўғи беш йилгина бў , холос. Ўша-ўша мен. Фақат рўпарамд аёл йўқ. Хонада энди бир ўзим қолдим.

Тўлқин МУХИДДИН.

«ТО» калейдоскопи

Сиёсат, санъат, маданият, фан, ажойиботлар

«ОҚ АЖАЛ» ИСКАНЖАСИДА

Ер юзидаги кўпгина мамлакатларнинг ҳукмрон доиралари наркотикларни ишлаб чиқарувчи ва уларни олиб-сотувчилар билан «чатишиб» кетишган. Баъзан бу шу даражага бориб етадики, ана шу мамлакатларнинг экономикаси наша, қорадори, марихуана билан боғлиқ равишда ривожланади. Мисол учун, Колумбиядаги наркотиклар экиладиган майдонларни ва қайта ишловчи фабрикаларни ўз қўлига олган икки оила министрлар ва судьяларни ишга тайинлаб, ишдан олади. Мексикадаги марихуана олиб-сотувчилар эса АҚШ билан чегарадош штатларда бошқарувни ўз қўлларига олишган, минглаб полициячилар уларнинг хизматида. Перунинг Лотин Америкасидаги жами кокаиннинг 40 проценти етиштириладиган Хуалага водийси наркомафияси эса ўз қуролли кучларига эга.

Марокашда, Танжерда деярлик ҳукумат органларининг кўз олдида нашанинг аксарият қисми ишлаб чиқарилади, кейинчалик ана шу наша Италияга, Испанияга, Францияга олиб борилади. Ливанда наркотиклар олиб-сотишдан тушадиган улкан маблағларга қурол-яроғлар сотиб олинади, чакана армия бўлинмалари пул билан таъминланади. Покистонда, Эронда, Туркияда мавжуд кўкноризорларга аслини олганда қонуний равишда ишлов берилади.

Вақти-вақти билан турли мамлакатларда наркотикларни олиб-сотувчилар устидан шов-шувли суд процесслари бўлиб турибди, аммо чуқур сув остида сузувчи наркобизнес акулалари ҳали адолатли суд тўрига илингани йўқ.

«ЮЛДУЗЛАР» ПАРАДИ

Оламга машҳур океаншунос ва саёҳатчи Жак-Ив Кусто Франциянинг 1988 йилги энг машҳур кишиси деб топилди. Франциянинг жамоатчилик фикрини ўрганувчи институтларидан бири ўтказган социологик тадқиқот ана шундай натижа берди. Кустонинг бу қадар машҳурлиги унинг атроф-муҳитни, биринчи навбатда денгиз ўсимлик ва ҳайвонот оламини муҳофаза қилиш борасида олиб бораётган тинимсиз фаолияти билан изоҳланади. Савол-жавоб натижаларига кўра иккинчи ўринни вулқоншунос олим Гарун Тазиеф, учинчи ўринни —профессор-онколог Леон Шварценберг эгаллади. Кўриниб турибдики, маданият арбоблари ва спортчилар машҳурликда табиатшунос олимлардан кейинги ўринларга тушиб қолишган. Рўйхатда француз киносининг юлдузи Ален Делон ўн тўртинчи, футбол бўйича Франция терма командасининг собиқ капитани, унинг ҳозирги катта тренери Мишель Платини ўн бешинчи ўринни, актриса Катрин Денев йигирма иккинчи ўринни, хонанда Мирей Матье йигирма тўртинчи ўринни эгаллайди.

КОПТ ТИЛИДА ЁЗИЛГАН «МУҚАДДАС КИТОБ»

Мисрлик археологлар Бени-Суэйф вилоятидаги қадимги даҳмаларда қазилма ишларини олиб бораётиб, қизиқ бир топилдиққа дуч келдилар. Улар кўпсонли рўзғор ва диний маросим ашёлари билан бир қаторда кўҳна, қалин муқовадаги китобни топиб олдилар. Қоғознинг қадим замонларда фойдаланилган бир турига ёзилган бу китоб яхши сақланган. 490 саҳифадан иборат китобни тадқиқ этган олимлар у эрамизнинг IV асрида тузилган, библия текстининг қадимги тўпламларидан бири, деган хулосага келдилар. Китоб ҳозир йўқ бўлиб кетган копт тилида ёзилган бўлиб, олимлар учун катта аҳамиятга эга.

ОТАХОН, САФГА ТУРИНГ

Яқинда франциялик 91 ёшли биринчи жаҳон урушининг ветерани чақириқ қоғозини олди. Ҳарбий хизматга чақирилувчининг кўзи хиралашиб қолганлиги учун унинг 67 ёшли ўғлига чақириқ қоғозини овоз чиқариб ўқиб беришга тўғри келди. Расмий хатда отахонга ўзи бириктирилган ҳарбий қисмга етиб келиш буюрилган эди. Чақириқ қоғози англашилмовчилик туфайли юборилганлиги аён бўлса ҳам маҳаллий полициячи ветеранга ҳар эҳтимолга қарши, уни дезертир деб ҳисобламасликлари учун, ҳарбий идораларга мурожаат этиб, вазиятга ойдинлик киритишни маслаҳат берибди.

КОРПОРАЦИЯЛАР ЎРТАСИДАГИ УРУШ ДАВОМ ЭТЯПТИ

«Кока-кола» ва «Пепсико» корпорациялари ўртасидаги уруш давом этмоқда, деб ёзади «Ньюсуик» журнали. Бу сафар ҳар икки томонда шоу-бизнеснинг икки «ёрқин юлдузи» иштирок этаяпти. «Пепси» томонда жанг қилаётган Майкл Жексон ана шу фирма маҳсулотларини мадҳ этувчи 94 минутли «Луноход» видеороликини чиқарди. «Кока» ҳам бўш келгани йўқ. Жорж Майкл машҳур ичимлик афзалликлари ҳақидаги видеофильмни экранларга чиқарди. Фильм оддий эмас — унинг сири бор: уни фақат махсус кўзойнак билан томоша қилиш мумкин. Кўзойнакни эса фирманинг доимий мижозлари Америка Қўшма Штатларининг кўпгина магазинларидан текинга олишлари мумкин.

Америка озиқ-овқат индустрияси энг улкан корхоналари ўртасидаги уруш давом этаяпти. Рок-музика юлдузлари эса уларга ҳамду сано айтиб, қўшиқ куйлашмоқда.

— Менга ҳам озгина қолдир (Швеция ҳайвонот боғларидан бирида олинган манзара).

ТАСС фотохроникаси.

Оқшомингиз файзли бўлсин — Оқшомингиз файзли бўлсин — Оқшомингиз файзли бўлсин

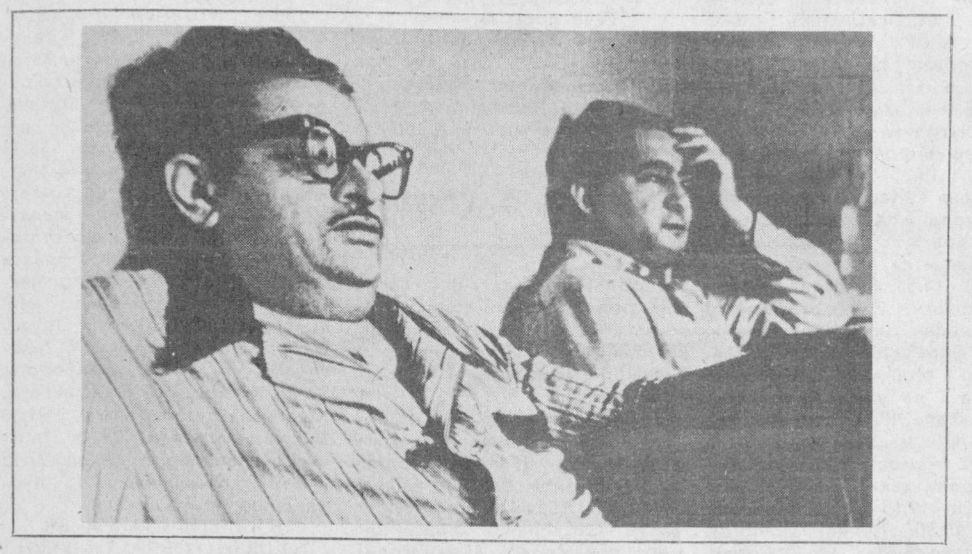

Бир асар тарихи

Дунёда ҳисобсиз мўъжизалар мавжуд.

Родос ҳайкаллари, инкларнинг қуёш ибодатхонаси, майя қабиласи ёдгорликлари, Хеопс эҳроми, Тутанхамон тобути, Пасха оролидаги кўкка боқиб турган ҳайкаллар, «Овесто»...

Улар сон-саноқсиз. Қолаверса яшаётган ҳар кунимизнинг ўзи ҳам бир мўъжиза.

Мен алломаи замонларимиздан бири оташнафас шоир Мақсуд Шайхзодани ҳам шу мўъжизалар силсиласига киритгим келади. У яратган «Мирзо Улуғбек» тарихий фожиаси қайси мўъжизадан кам?

Мақсуд Шайхзоданинг «Мирзо Улуғбек» фожиаси ҳақида бир неча оғиз калом айтиш фикри менга кўпдан тинчлик бермай келарди. Охири профессор Натан Муродович Маллаевга қўнғироқ қилишга жазм этдим: у киши ҳар қалай Мақсуд оға билан бирга ишлаган, кўп йиллик танқиш.

— Афсус,— деди Натан Муродович мақсадимни англагач, — сизга лойиқ суҳбатдош бўлолмасман деб қўрқаман. Сизга бир маслаҳат берай, Мақсуд оғанинг бу ижоди ҳақида икки кишига мурожаат қилинг. Бири олимимиз Муҳсин Зокиров, яна бири тарихчи олим, профессор Рифат Каримов. Буёғига мени маъзур тутасиз.

Ноилож, рози бўлишдан ўзга чора қолмади. Иккала олим ҳам менинг илтимосимга бажонидил акс садо беришди.

Мақсуд Шайхзода адабий меросини ўрганиш ва нашр қилиш комиссиясининг масъул котиби, филология фанлари кандидати Муҳсин ЗОКИРОВ ҳикояси.

— Трагедияни ёзиш фикри адибда 1943 йилда туғилган. Бундай дейишимга сабаб, шу йил февраль ойида «Қизил Ўзбекистон» газетасида устознинг «Аждодларимизни эъзозлайлик» номли мақоласи чоп этилади. Ушбу мақолада домла «Хоразмий ким? Ибн Сино ким? Беруний ким? Улуғ аллома Улуғбек ким?» деган саволларни қўйиб, ўзлари: «агар ҳар бир халқ ўз улуғ аждодларини эъзозлаб, уларнинг қадрига ета билмас экан, бундай эл истиқболдан ҳам маҳрум бўлиши мумкин» деб жавоб бергандилар. Яна домла «биз — маданият арбобларининг айниқса, ёзувчиларнинг энг муҳим вазифаларидан бири шу улуғ аждодларимиз бадиий образларини хоҳ китоблар орқали, хоҳ саҳна асарлари орқали халққа намойиш қилишимиз ҳам фарз, ҳам қарз, йўқса биз уларга лойиқ авлод бўлолмаймиз» деган эдилар.

Ўша вақтларда домла Шайхзода бир қайд дафтарларида «Беруний ва Улуғбекни саҳнага олиб чиқиш керак» деб битиб қўйган эканлар. Адибнинг режаси бўйича «Жалолиддин Мангуберди»дан кейин Улуғбек саҳна юзини кўриши керак эди.

Аммо кетма-кет ёғилган кулфатлар бу муддаони амалга оширишни 15 йиллар кейинга суриб юборди. 1952 йилда Мақсуд Шайхзода 33 йилга қамоқ жазосига ҳукм этилди. Фақат Сталиннинг вафоти Мақсуд Шайхзода ва у янглиғ оташин инсонларни муқаррар ҳалокатдан асраб қолди.

Домла қамоқдан қайтиб келгач 1955 йилдан бошлаб «Мирзо Улуғбек» фожиасини бунёдга келтириш устида жиддий иш бошлаб юбордилар.

Домланинг улуғ ижодкорларга хос бир фазилатлари бор эди: енгил-елпи ишни ёмон кўрардилар. Қаламга олинган мавзунинг энг майда-чуйда нуқталаригача аниқлаб олмагунча ёзишга киришмасдилар. Мен ўша йилларни яхши хотирлайман. Мақсуд оға 100 га яқин маъхазларни — тарихий-илмий асарларни кўздан кечирган эдилар. Улар орасида муаллифи номаълум «Тарихи Темур Курагоний», «Темур Ясоқлари», Али Қушчининг «Улуғбек ҳақида хотиралар» сингари Истамбул кутубхонасида сақланаётган нодир қўлёзмалар; Шарофиддин Али Яздийнинг «Зафарнома», Абдураззоқ Самарқандийнинг «Ҳиндистон сафарномаси», «Тарихи Муҳиддин Истизорий», Мирхонднинг «Равзатус сафо», Хондамирнинг «Ҳабибус сиар», «Зайниддин Васифийнинг «Бадоиул вақое» каби ноёб асарлари; академиклардан Бартольд, Бертельс, Якубовский, Қори Ниёзий ва бошқаларнинг ишлари ҳам бор эди. Албатта Улуғбекнинг «Зичи Курагоний»си ҳам асар яратилишида беқиёс катта роль ўйнади.

Мақсуд оға ўша даврнинг урф-одатлари, жамият аъзолари ўртасидаги муносабатлар, одамларнинг турмуш йўсинлари, тирикчилиги, турли табақаларнинг ўша даврда ишлатадиган қурол-аслаҳаларининг номи ва ишлатилиш ўрнини синчиклаб ўргандилар. Ҳатто фолбинлар, қуръачилар билан ҳам кўришдилар. Мақсад ўша замонни аниқ тасаввур этиш эди!

1959 йилнинг ёз ойлари эди. Бир куни мени домла чорладилар. Бордим.

— Самарқандга ўтиб келайлик,— дедилар.

Хуллас, Самрқандга бордик. Кечга томон домла:

— Қани, мулла Муҳсин, Улуғбек мадрасасига кетдик,— деб қолдилар.

Мадраса қоровулининг хонасида анча маҳал гаплашиб ўтирдик. Шом қоронғусида:

— Мулла Муҳсин, сиз меҳмонхонага бораверинг, мен мадрасада тунаб қолиб, ҳазрат Улуғбек билан ғойибона суҳбатлашмоқчиман, — дедилар.

Ҳайрон бўлдим. Билардимки ортиқча сўз сиғмайди.

— Эрталаб келарсиз,— қўшиб қўйдилар домла.

Кейин билсам мендан кейин қоровулни ҳам уйига жўнатиб юборибдилар.

Эрталаб кун чиқар чиқмас борсам, домла мадрасанинг жиловхонасида ўтирибдилар. Лабларига учуқ тошиб кетган. Лекин кайфиятлари жуда яхши, хурсандлар. Кўзларида нур чақнаб турибди.

— Домла, тинчликми? — дедим жон ҳолатда.

— Тинчлик, тинчлик, ҳамма иш жойида ва энг аъло гап шуки, хобимда Улуғбек ҳазратлари билан мулоқотда бўлдим. У киши менга: «Азиз фарзандим, бизни йўқлаб келибсан, яхши ниятларинг борга ўхшайди. Ниятларинг қутлуғ бўлгай. Менинг ўгитларимни унутмасдан жуда катта ишга қўл урибсан, ўша насиҳатларимни авлодларимга етказгайсан» деб оқ фотиҳа бердилар.

Шу вақт қаердандир ваҳимали жанг садолари эшитила бошлади. Ҳаммаёқни «урҳо-ур» деган овозлар, қурол-аслаҳаларнинг жаранг-журунги босиб кетди. Улуғбек ҳазратлари: «Ана кўрдингми, яна бошланди, умримиз шундай таҳликаларда ўтиб кетди», деб кўздан ғойиб бўлдилар.

Шундан кейин Мақсуд оға «Мирзо Улуғбек» фожиасини битмоққа жиддий киришиб кетдилар. 1960 йил ёзида область ўқитувчилар малакасини ошириш институти курсларида лекциялар ўқидим. Талабалар Шайхзода билан учрашувни қаттиқ илтимос қилдилар. Домлага учрашувдим:

— Бўпти борамиз,— дедилар.

Курс бошлиғи Абдулҳай Аъзамов елиб-югуриб учрашув кунини белгилади. Домла бунга қадар «Мирзо Улуғбек»нинг биринчи пардасини тугаллаган эдилар. Шуни учрашувда ўқиб бердилар.

Қайтишда домла мамнуният билан таъкидладилар.

— Ҳа, аудитория «Мирзо Улуғбек»ни тушунди, жуда яхши қабул қилди. Ёғилган саволлар бунинг муҳри ва гувоҳидир.

1962 йилнинг май ойларида беш пардадан иборат трагедия тугади. Ҳажман жуда катта: икки интервалда 180 қоғоз. Бунчалар мардона ижодий ишни амалга оширган Мақсуд Шайхзодага ҳазор офарин демай иложимиз йўқ.

Домланинг уйига машҳур санъаткорларимиз Шукур Бурҳонов, Сора Эшонтўраева, Наби Раҳимов, Олим Хўжаев, Замира Ҳидоятова, режиссёр Александр Гинзбург ва бошқалар тўпланишди. Пьесани ўқиш бошланди.

Домла қироат билан ҳар бир образни ўзига мослаб ўқирдилар. Бир неча кун давомида ўқиб бўлдик. Александр Гинзбург унинг саҳнавий вариантини яратди.

Асарни Ҳамза номли академик театримиз саҳнасида саҳналаштириш жараёнида Шайхзода домла жуда актив қатнашдилар.

Бир куни репетиция пайтида Шукур ака айрим сўзларни нотўғри талаффуз этдилар. Шунда домла:

— Мулла Шукур, андак сабр, қулоқ осинг: «буддаий эмас «буддоий», «исавий» эмас «исовий» деб ифода этсангиз тўғри бўларди.

Бу каби аралашувлар пьеса саҳна юзини кўргунга қадар жуда кўп марта бўлган эди.

«Мирзо Улуғбек»да Мирзо Улуғбек, Амир Темур, Абдуллатиф, Абдулазиз, Гавҳаршодбегим, Амир Ҳусайн, Хўжа Аҳрор, Қози Мискин, Саккокий, Али Қушчи сингари тарихий шахслар тилга олинади. Саид Обид, Аббос, Фируза, Бобо Қайфий, Пири Зиндоний, Буроқбек сингари адабий, яъни тўқима образлар ҳам бор. Улар заршунослик билан маромига етказилган.

Пьеса саҳналаштирилгандан кейин 1964 йилда китоб ҳолида чоп этилди. Шайхзода домла китобдан бир донасини менга дастхат ёзиб бердилар. Дастхат тагига Улуғбек тилидан араб алифбосида тўрт қатор шеър ҳам битдилар:

Илм инсон кўзин очар,
қулоғин очар
Фан мияга идрок билан
ёруғлик сочар.
Фан мияга кирган жойдан,
билинг, муҳаққақ,
На шайтонга ўрин бору ва на-
фолбинга.

— Мулла Муҳсин,— дедилар менга китобни бера туриб, — Самарқанд ёдингизда борми? Ўша кундаги мулоқотда ҳазрат Улуғбек худди мана шу маънода иш тутишимга маслаҳат берган эдилар. Мен уни баҳоли қудрат амалга оширдим. Энди буёғи ҳалойиқ ҳукмига ҳавола.

Тарих фанлари доктори, профессор Рифат КАРИМОВ ҳикояси.

Дадам Обид Каримий ўзлари математик бўлсалар ҳам, шеъриятни қаттиқ севардилар. Шунинг учун шоир аҳлини эъзозлардилар.

Тақдирни қарангки 1922—25 йилларда у киши Озарбайжонда ҳам бўлганлар. Мақсуд Шайхзода 1928 йилда Тошкентга келганида, тўғрироғи сургун қилинганларида тўғри келиб дадамга учрашган эдилар. Шу-шу уларнинг иккови дўсту қадрдон бўлиб кетганлар. Уйимизда ҳамиша азиз меҳмон эдилар.

Ўшанда 1962 йиллар эди. «Мирзо Улуғбек» трагедияси янгигина ёзилган пайтлар. Уйимиздаги икки хона бир неча кун банд бўлди. Бир уйга стол тузаб, ноз-неъматлар билан тўлдирдик. Иккинчи уйда эса стол, стуллар. Столда, ўша пайтда шундай эди, бир шиша коньяк, учтўрт рюмка қўйилди холос.

Ўша куни кечқурун бизникига Мақсуд Шайхзода, исми эсимда йўқ тарихчи домла Саидов, озарбайжонлик иқтисодчи олим Али Мамедов, удни чалганда тилга киритиб юборадиган созанда Муродбейли, яна бир неча киши тўпланишди. Дадам ҳам шу ерда эдилар.

Дастурхон атрофида мароқли суҳбат анча давом этди. Сўнгра иккинчи уйга ўтишди. Кейин билсам Мақсуд Шайхзода «Мирзо Улуғбек» тарихий трагедиясини тугатган эканлар, бизникида ўқиб беришни истабдилар.

Мақсуд ака пьесани қироат билан ўқирдилар. Ора-сира коньякдан ҳўплаб қўярдилар. Ўтирганлар эса жон қулоғи билан тинглашарди. Толиққанларида Муродбейли уд чалиб, қўшиқлар айтиб, мажлис аҳлини шодлантирар эди.

Орадан мана қанча йиллар ўтиб кетди. Лекин Мақсуд аканинг овози ҳали ҳам қулоғимда. Мен «Мирзо Улуғбек»ни сиёҳи қуримай авторнинг ўз оғзидан эшитганларнинг бири эканлигимдан қувонаман.

«Мирзо Улуғбек» трагедияси халқимизнинг миллий бойлигига, саҳнамиз кўркига айланди. Кинорежиссёр Латиф Файзиев спектакль асосида «Улуғбек юлдузи» номли бадиий фильм яратди. Фильмда ҳам улуғ мунажжим ролини Шукур Бурҳонов ижро этдилар.

Энг қизиғи фильмнинг дастлабки номи «Қон ва юлдузлар» бўлган. Унда маърифат ва жаҳолат, нур ва зулмат кураши ўз ифодасини топган эди. Иш давомида фильмнинг номи бир неча марта ўзгарди. Бу ҳақда Мақсуд Шайхзода шундай ёзган эди:

«Аввало телефильм қилмоқчи бўлдик, кейин иш катталашиб кетди. Бадиий фильм ишлаш ҳақида ижозат олганимиздан кейин иш шу қадар қизишиб кетдики, қарасак, ёзилган сценарий икки серияли фильмга ҳам етар экан. Кейинчалик шуни бир серияли қилишга тўғри келди. Хулласи калом: сўнгги кадр олиниб, овозлари жой-жойига қўйилгунча сценарий устидаги иш тўхтамади. Бу катта ижобий заҳмат мен учун яхшигина мактаб бўлди...».

«Мирзо Улуғбек» трагедиясини мўъжиза деб атадик. Буни ҳеч бир ажабланадиган ери йўқ. Бу мўъжиза ҳали кўп асрларни лол қолдиради.

Мирзо Улуғбек мўъжизакор Мақсуд Шайхзодага ҳам бир юлдуз кашф этиб берди. Бу юлдуз Мангулик юлдузи. Бу юлдуз Улуғбекнинг ўзи сингари ўлмас, мангу, чақноқ юлдузки, у Мақсуд Шайхзоданинг хазон билмас умрини чароғон этаверади.

Темур УБАЙДУЛЛО.

СУРАТЛАРДА: Мақсуд Шайхзода ва кинорежиссёр Латиф Файзиев «Улуғбек юлдузи» фильмининг сценарийсини ёзиш пайтида. «Мирзо Улуғбек» китобининг муқоваси ва титул варағидаги сурат. «Улуғбек юлдузи» фильмидан лавҳа. Улуғбек ролида Шукур Бурҳонов.

Р. Шарипов фоторепродукциялари.

Коинот—89

Йилдан йилнинг фарқи бор

Йиллар — замонлар бетакрорлиги билан ҳаётга бетакрор маъно бераверади. Мучалнинг Илон номи билан аталадиган бу йил ҳам кенг жамоатчилик ўртасида катта қизиқиш уйғотди. Табиатан тоғу-тошлар, дашту-водийларда учрайдиган илон, қарангки, халқнинг тафаккур кучи, афсона майли туфайли ҳатто самодан ҳам ўзига ўрин топган.

Юлдузлар осмони 88 юлдуз туркумига ажратилган бўлиб, улардан бир нечтаси илон номи билан боғлиқ: Илон, Илон элитувчи, Гидра (сув илон). Илон юлдуз туркуми осмон экваторини кесиб ўтиб Мезон, Сунбула, Хўкизбоқар, Шимолий Тож, Геркулес, Бургут, Қалқон ва Қавс юлдуз туркумлари ораларида жойлашган. Илон элитувчи юлдуз туркуми самода Илон юлдуз туркумини кесиб ўтиб, уни бош ва қуйруқ қисмга ажратади.

Қадим замонлардан то ҳозирги кунгача само жавоҳирлари инсон фикру-зикрини ўзига майл этиб, ўз сир-асрорларини ўрганишга ундайди. Коинот мухлислари бу йил ҳам йил давомида турли-туман самовий воқеликка шоҳид бўладилар. Хусусан, йилнинг турли даврларида сайёралардан Меркурий, Венера, Сатурн, Юпитер, Марсни оддий кўз билан кузатиш мумкин. Бу йил 20 дан ортиқ метеор оқимлари, 10 га яқин думли юлдуз —кометалари, йил давомида икки марта Қуёшнинг қисман тутилиши содир бўлади (аммо СССР территориясида буни деярли кузатиб бўлмайди), Ойнинг икки марта бўладиган тўла тутилишини бемалол кузатиш имкони бўлади.

Шунингдек, бу йил инсоният томонидан самовиятга бағишланган турли саналар эсланади. Хусусан, Венера сайёрасининг Қуёш дискидан ўтишининг илк бор кузатилганига 350 йил тўлади. Астрономлардан Б. П. Герасимович, В. Г. фесенков, Э. Х. Хаббл ва коинот илмига ҳисса қўшган кўплаб олимларнинг таваллудлари нишонланади. Шубҳасиз, космонавтика ва бетакрор коинот фазо ишқибозларига янгиликлар инъом этиши эҳтимолдан ҳоли эмас. Шу ойда юлдузли тун шайдолари қуйидагиларга мушарраф бўладилар. Кеч кириши биланоқ Ҳамал юлдуз туркумида Марсни ва тун давомида Юпитерни, туннинг иккинчи қисмида Қавс юлдуз туркумида Сатурнни кузатиш мумкин.

Кейинги суҳбатимизда февраль ойининг иккинчи ярмида Ойнинг тутилиши ҳақида ҳикоя қиламиз.

Саидбаҳром АЗИЗОВ,
Узбекистон ССР Фанлар академияси Астрономия институтининг илмий ходими.

Меҳмон бўл, бўтам

(Боғбон буванинг дил сўзлари)

Бўтам, биз томонларга йўлинг тушса, қишлоғимизни четлаб ўтма. Одамларимиз аҳил, меҳмондўст. Жондан бошқа ҳамма нарсаларини дастурхонга қўйишади. Бир кўнгил ёзиб, кайфиятингни чоғ этиб қайтасан.

Мўъжазгина маҳалламизни топиш ҳам қийин эмас. Автобусда кун чиқиш томонга ўн чақиримча юрсанг ГАИ пости келади, чапга буриласан. Кўчанинг икки тарафида эгизаклардек бир-бирига ўхшаш коттеж уйлар бошланади. Йўлак бўйлаб, томошалаб кетавер. Кўпам юрмай универмаг биноси, идора, маиший хизмат уйи кўриниб турган марказга келасан. Рўпарада чойхона. Шу жойда бир пиёла аччиқ чой ичиб, нафас ростлаб олсанг бўлади.

Қишлоғимизга илгари келган бўлсанг, ҳозир таниёлмай қоласан. Чунки кўп ўзгаришлар бўлди. Раис бува барака топсин, айниқса болалардан ҳеч нарсани аямайди. Бир эмас, учта боғчамиз бор. Боз устига ҳаммом ишга тушиб, невараларимга узоқ яқин бўлиб қолди.

Кўпқаватли мактаб биносининг очилиш маросими лентасини қирқаётган «Манноп домла»нинг қайчи ушлаган қўли билинар-билинмас титраб кетди. Кўпчилик оппоқ соқоли кўксига тушган, асога суяниб турган қариянинг бу ҳолатини кексаликка йўйгандир. Лекин, биласанми, мен бошқача тушундим. Манноп қишлоқнинг биринчи зиёлиларидан эмасми, қад кўтариб турган ҳашаматли бинони кўриб, ўзи дарс берган пайтдаги тор ва зах мактабни эслаган бўлса ажаб эмас.

Мабодо Ҳадича бувини кўриб қолсанг бўтам, невара тўйи билан қутлашни унутма. У қишлоқда донғи кетган пиллакор, меҳнатсевар аёл. Шу кунларда кунгай айвонда ўтириб, кўрпа қавияпти. Негаки, уйига қўш келин туширмоқчи. Кимга қуда бўлаётганини сўраб ўтирма, тағин. «Картошка полвон» борку, ўшанга» деб юборганини билмай қолиб, афсус-надомат чека бошлайди:

— Вой ўлмасам, қудамни нималар деяпман, эшитган қулоққа ёмон-а...

Бўлмиш қуда Тўражон қорачадан келган, яғриндор йигит. Колхозда картошка етиштиришга ихтисослашган оилавий пудратни биринчи бўлиб шу азамат тузган. Бунга, картошкани хуш кўриш қўшилиб, лақаб орттириб олди. Тўражон орқаваротдан лақабини эшитиб юрса ҳам парво қилмайди. Дили тоза одам-да.

Хабаринг бўлса керак, ҳозир колорадо қўнғизи деган бало пайдо бўлган. Картошка энди авж олаётган пайтда қийратиб ташлаяпти. Чора қўллайвериб чарчаган Тўражон бола-чақаси билан қўнғизни битталаб териб қуритади. Тунов куни «шаҳарликларга қўзиқорин етиштираяпман, фирма магазин билан шартнома ҳам туздим», деб қолди. Ишонмадим-да, атайлаб бориб кўрдим. Ертўлада, қатор яшикларда қўзиқорин пишиб ётибди. Минг тасанно айтиб юбордим.

Садағанг кетай, ёшлар ажойиб бўлишади-да. Уларга қўшилсам ёшаргандек бўлиб кетаман. Яқинда уч-тўрт нафари билан ҳангомалашиб қолдик. Меливойнинг ўғли фермада тракторчи бўлиб ишлайди. Зубайда деган соғувчининг ишқида куйиб-пишиб юрибди. Бир куни «Зубай, сени жонимдан ортиқ кўраман, бугун тунда уйингларнинг орқасидаги ғўла олдида учрашайлик», деган хат битиб, уйига киргизиб юборибди. Ўхшатмасдан — учратмас, деганларидек, «хабарчи» бола ландовурроқ экан, дилномани тўғри қизнинг онасининг қўлига тутқазибди. Рўзвон кампир косов кўтариб шовқин солиб, кимнидир қидира бошлабди. Йигит ўзини бедапояга урибди. Эртасига қиздан паналаб юрибди. Кечқурун ишдан қайтаётганда шаддод Зубайда йигитнинг йўлини кесиб чиқибди.

— Нима қилиб воситачи ёллаб юрибсиз. Нодир ака, — дебди жилмайиб. Бу гапдан йигит қалбига баттар ўт тушибди-да, тили калимага келмай, зўрға:

— Мен сенга... Ўзингга... — дебди дудуғланиб.

— Учрашувга танлаган жойингиз-чи, шаҳар узоқ бўлса колхозда парк, клуб бор-ку. Ҳе, сизни қаранг... — дебди қиз.

— Севиш, севилиш яхши,— деди Нодирнинг сўзларини диққат билан эшитиб турган Сафо. — Фақат уйланишга шошилма. Биласан, келинойинг жуда нозик табиатли чиққан. Овқатни вилка, қошиқ билан емасак, кўнгли жойига тушмайди. Бошланишида уларни қандай ишлатишни билмай роса танбеҳ еганман. Бир дам олиш оқшомида қўлимни ювиб дастурхон атрофига ўтирсам, изимга қайтарди. Яна нима гап экан, деб юрагим «шиғ» этиб кетди. Умивальник олдига етаклаб бориб, «совунни нега чаймасдан ғаладонга солдингиз», дейди.

— Тўғри қилади, болам, — дейман Сафога, — шаҳарда ўсган-да. Шунга уйланганингдан кейин шиминг дазмолга ёлчийдиган бўлди. Юриш-туришинг, ҳатто гап-сўзинг ҳам ўзгарган. Нимасига нолийсан тағин.

— Гапингизга қўшиламан, лекин турмушни қайта қуролмаяпсиз, деб ҳоли-жонимга қўймайди-да. Бор ана, деб мен ҳам таклиф киритдим: шифонерга болаларнинг кийимларини алоҳида-алоҳида тахласак қандай бўларкин? Ҳар бири беҳудага титкилайвермасди. Бирам хурсанд бўлиб кетди, асти қўяверасиз.

— Шу ҳам қайта қуриш бўптими,— суҳбатга қўшилди Самад. — Қишлоқда бу нарса ҳечам сезилмайди. «Запорожец» машинамга магазиндан бир йилдан бери эҳтиёт қисм ололмайман. Қачон борсам «хабар олиб туринг, келиб қолади», деб осонгина қутулишади. Орқа эшикдан эса эҳтиёт қисмлар чакана нархда пулланаяпти.

Жуда тўғри гап. Лекин ҳозир ҳақиқат айтилса дарров гувоҳ талаб қилишга ўрганиб қолганмиз.

Шунақа гаплар, бўтам. Қишлоғимизга йўлинг тушса маҳалламизни четлаб ўтма. Яхши одамлар даврасида бўлиб, ширин туйғулар билан қайтгин. Дунёда яхши одамлар кўп, шунинг учун олам яшнаб турибди.

Боғбон бува сўзларини
Саъдулла ШОДИЕВ оққа кўчирди.

Турфа олам

САХИЙ МИЖОЗ

Қурол ёрдамида Сарасота шаҳридаги (Флорида штати) банкни тунаган 37 ёшли Уилли Уильямс қувониб кетганидан машинада яқин-атрофдаги савдо марказларини айланиб чиқишга, ҳамма ерда сон-саноқсиз молларни харид қилиб, пулнинг бир қисмини сарфлашга қарор қилди. Босқинчи хизматидан фойдаланган таксининг салони кўп ўтмай харид қилинган товарлар билан тўлиб кетди. Ҳайдовчи ҳам ҳаддан ташқари сахий мижоздан мамнун эди: кайфияти кўтаринки пассажир кулгили воқеаларни ҳикоя қилиб, уни йўл бўйи зериктирмасди. Полиция Уильямс минган машинани топиб олганида у навбатдаги магазинга қараб йўл олаётган экан.

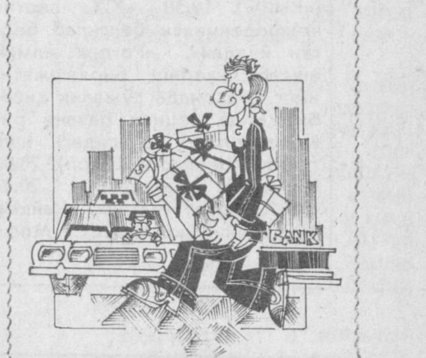

ВИЖДОНЛИ ЎҒРИ

Клив Бротен Лондон қамоқхонасидан озодликка чиққанидан сўнг узоқ вақт иш тополмай сарсон бўлди. Ана шу қамоқхонага у заргарлик магазинидан катта ўғирлик қилгани учун тушиб қолган эди.

Ниҳоят унинг иш тажрибасини ҳисобга олиб, хусусий коллекциядаги хазинани қўриқлашни унга таклиф этишди. Орадан икки ой ўтгач ёш инглиз йигити қуролланган соқчилик лавозимидан қатъиян бош тортди. У шайтоннинг йўлдан оздирувчи қутқуларига қарши кундалик ички кураш соғлиғимни заифлаштириб қўйди, деб очиқ тан олибди, деб хабар беради Рейтер агентлиги.

ҚОР СОҚҚА БИЛАН БОСҚИНЧИЛАРГА ҚАРШИ

Олтмиш ёшли швейцариялик кампир оддий қор соққа ёрдамида дўкончасини шилиб, жуфтакни ростламоқчи бўлган жиноятчиларни пароканда қилишга ва ўғирланган икки минг долларни қайтариб олишга муваффақ бўлди.

Люцерна яқинидаги қишлоқчада пайдо бўлган, мотоцикл минган икки номаълум шахс «йўл-йўлакай» кампиршо Кэти Вайбелнинг дўкончасини шилиб кетишнинг ҳеч қандай хатарли ери йўқ, деб ўйлаган бўлишса керак. Бир кун аввал ёққан қор, аёзли ҳаво авантюрачиларнинг бошини айлантирган бўлиши ҳам мумкин.

Операциянинг биринчи қисми хамирдан қил суғургандек ўтди: сотувчи бир кунлик тушумни уларга ўз қўли билан тутқазди. Аммо шундан кейин ҳамма нарса остин-устун бўлиб кетди. Дўкон бекаси уларнинг шунчаки ҳаваскор ўғри эканлигини, қуроллари ҳам ростмана эмаслигини англаб қолди. У босқинчилар ортидан ташланиб, мушкул аҳволда бўлишига қарамай қор соққани шундай аниқлик билан улоқтирибдики, қор соққа эндигина мотоциклга ўтираётган босқинчилардан бирининг тўғри юзига келиб тегибди. Кутилмаган зарбадан саросимага тушган босқинчи қоча бошлабди, кампиршо эса уни бутун қишлоқ бўйлаб қуваверибди. Орадан кўп ўтмай полициячилар босқинчилардан бирини тутиб олишди, шундан сўнг унинг шериги ҳам қўлга олинди. Чунки Вайбель хоним олдинроқ мотоциклнинг номерини ёзиб улгурган экан.

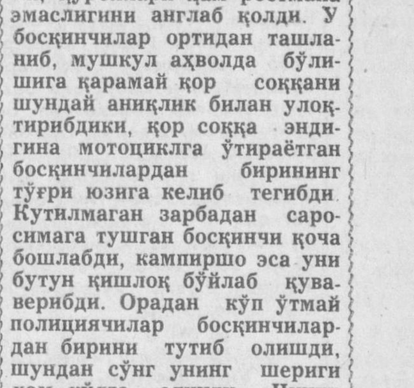

МАНА БУНИ БАТОН ДЕСА БЎЛАДИ

Франциянинг Луара департаментида истиқомат қилувчи Жан-Поль Ивар жаҳонда энг катта узунчоқ оқ булка ёпди. Нон-булка санъати «мўъжизаси»нинг узунлиги қарийб уч метрни ташкил этади, вазни эса 75 килограммдан ҳам оғир. Ана шу булкани ёпиш учун Ивар деярли уч соат вақтини сарфлади. Булкачи ўз «асари»ни Роандаги касалхона марказига совға сифатида тортиқ этди.

Рассом табассуми

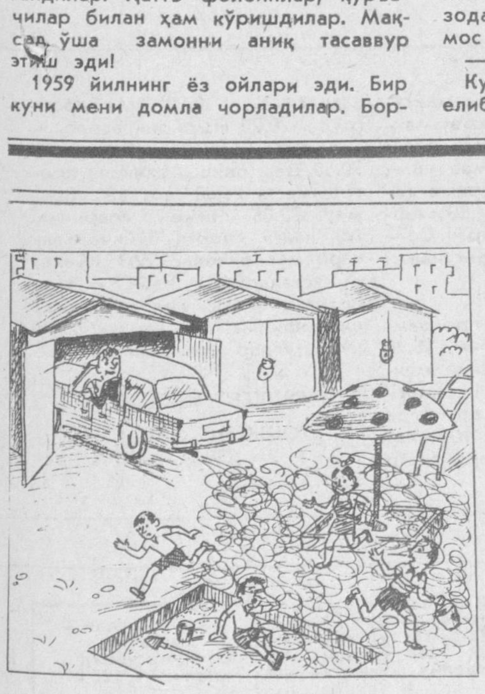

— Қочинглар болалар, бу гаражлар олдида ўйнасак, ҳаммамиз заҳарланамиз.

— Мана бу данғиллама кошона шифохонами!

— Адашяпсиз, биродар, бу менинг дала ҳовлим.

— Тавба, зираклари-ю, кийинишлари антиқа экану, ўзи фаросатли эканмикин.

Абдурасул ҲАКИМОВ чизган расмлар.

Корректор дафтаридан

- Универсам магазини.
- Бу ишда унинг киссаси катта.
- Бари чақди.
- Дармони йўқ йигитман.
- «Оқ олтин» кармон-кармон.
- Алами кенг шоир.

Шарофат ШОКИРОВА.

Душанба, 6 февраль

МТI

7.00 «120 минут». 9.05 Киноафиша. 10.05 «Умринг боқий бўлсин, Ер!». Байкалнинг экологик муаммолари. 2-кўрсатув. 11.05 Янгиликлар. 11.15 Тўпли хоккей. Жаҳон чемпионати. 1-ўрин учун матч. 13.10 «Мўъжизасиз мўъжизалар». 14.10 «Канкляй янграйди, янграйди». Вильнюсдан кўрсатилади. 14.55 «...чунки мен ёлғизман». Қариялар учун уй-интернатлардан бири ҳақида ҳужжатли фильм премьераси (Свердловск киностудияси).

* * *

16.00 Янгиликлар, 16.15 Сайловлар олдидан. 16.25 «Студиямизда Кирилл Родин» (виолончель). 16.50 «Бешинчи вариант». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»). 17.10 «Социология: муаммолар ва шарҳлар». 17.40 Болалар соати. 18.40 Жаҳон халқларининг ижоди. «Хитойнинг замонавий декоратив-амалий санъати». 19.20 «Космик жумбоқ». Мультфильм премьераси («КНФ»). 19.30 «XIX партия конференцияси белгилаб берган йўлдан». «Ротор» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг корхонада хўжалик ҳисоби ҳамда социал базани ривожлантириш соҳасидаги иши ҳақида (Черкасск шаҳри). 20.00 Шеърият лаҳзалари. 20.05 «А. П. Чехов театри». «Чайка». М. Горький номли СССР Москва Бадиий академик театрининг фильм-спектакли. 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 «Чайка» фильм-спектаклининг давоми. 23.45 «Дунё воқеалари». 24.00 «Пушкин шеърлари асосида». Фильм-концерт.

МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
Ўқув программаси.

* * *

17.35 Янгиликлар. 17.45 Ҳужжатли фильмлар премьераси: «Тарих ўқитувчиси» (Украина хроникал-ҳужжатли фильмлар студияси). «Бугун — мен, эртага — сен...» (Ростов кинохроника студияси). 18.10 «Ер юзида севги бор экан». Фильм-концерт. 18.40 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 19.40 Катталар учун мультфильмлар: «Густавнинг автомобили». «Густав ниманидир ўқимоқчи эди», «Душ», «Иссиқ ўрин». 20.05 «Карратаи», Саранскдан кўрсатилади. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Спидвей. СССР чемпионати. 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 Ҳужжатли фильмлар экрани. «Интизорлик». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Тошкент). 23.05 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув. 23.35 Теннис. Дэвис кубоги. ЧССР—СССР терма командалари. ЧССРдан кўрсатилади. 00.35 Янгиликлар.

ЎзТВ

15.00 «Менинг Ватаним». Ҳужжатли фильмлар программаси. 15.55 «Қорли ўлка нафаси». Бадиий фильм («Мосфильм»). 17.25 География. Иқлим. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Болалар учун фильм. «Осмонга йўл». 18.50 Болалар учун. «Колокольчик» (рус.). 19.20 Вишна Прабхакар. «Жароҳат». Теленовелла. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Александр боғи». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 М. Ашрафий номли Тошкент давлат консерваторияси чангчилар ансамблининг концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. Сайловлар олдидан. 22.15 «Қардош халқлар иттифоқи». Миллатлараро муносабатлар тўғрисида Ўзбекистон ва Тожикистон телевидениеларининг биргаликдаги кўрсатуви. 23.45 Кўрсатувлар программаси.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Йўлимиз Арктикага». Телефильм. 20.00 Уруш ветеранларининг талабларига биноан. «Сенинг остонангда». Бадиий фильм («Мосфильм»). 21.15 «Оқшом эртаклари».

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

Сешанба, 7 февраль

МТI

7.00 «120 минут». 9.05 «Иоганн Себастьян Бах». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. Премьера. 10.35 Янгиликлар. 10.45 Болалар соати. 11.45 «Шундай бўлган... бўлганди...». 12.00 «Павловск ҳақида хотиралар». Ҳужжатли фильм.

* * *

14.55 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 20 км. Эркаклар. Австриядан олиб кўрсатилади. 17.40 Янгиликлар. 17.50 Сайловлар олдидан. 18.00 «Салом, музика!». 18.45 «Озод этилган Дон Кихот». Мультфильм премьераси. 19.05 Шеърият лаҳзалари. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Ҳокимият —Советларга». 19.55 «Иоганн Себастьян Бах». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия (ГДР—ВХР). Премьера. 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 Актуал объектив. «Риковлар». Ҳужжатли фильм премьераси. А. И. Риков ва унинг оиласининг фожиали тақдири ҳақида (Қуйи Волга кинохроника студияси). 22.55 «Дунё воқеалари». 23.10 Рикардо Фольи. куйлайди (Италия).

МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
Ўқув программаси.

* * *

12.55 «Аэропорт ҳаёти». Бадиий фильм, субтитр билан. 14.20 Янгиликлар. 14.30 Ритмик гимнастика. 15.00 «Украина. Улуғ Ватан уруши...». Ҳужжатли фильм премьераси.

* * *

17.35 Янгиликлар. 17.45 МТ фондидан. «Қумликлардаги узундан узоқ йўл». Етти серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 18.50 Л. Бетховен. Фортепьяно ва оркестр учун 5-ми бемоль мажор концерти. 19.30 Мультфильмлар премьераси: «Овчи ва унинг ўғли» («Союзмультфильм»), «Ота ўгити» («КНФ»), «Ёвуз Ладо» («Союзмультфильм»). 20.00 Ритмик гимнастика. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Реклама. 20.50 «Сирли сайёҳ». Телевизион ҳужжатли фильм. 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 МТ фондидан. «Қумликлардаги узундан узоқ йўл». Етти серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 23.20 Янгиликлар.

ЎзТВ

15.00 «Мэнго» рақсга тушади». Фильм-концерт. 15.40 «Аччиқ данак». Бадиий телефильм («Ўзбекфильм»). 16.45 Адабиёт. Зулфия лирикаси. 17.15 «Армуди». Телефильм. 17.25 «Қизиқарли математика». Илмий-оммабоп программа. 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Кел, дўстлашайлик». Мультфильм. 18.25 «Мактабда ўқитиш муаммолари». Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 19.00 «Сайловлар олдидан». Сирдарё областида сайловолди кампаниясининг бориши ҳақида. 19.30 «Пахтачилик: тажриба ва муаммолар». Пахта монокультураси ва уни бартараф этиш йўллари. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 Шу куннинг долзарб мавзуси. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Муножот». ЎзССР халқ артисти Б. Давидова куйлайди. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. Сайловлар олдидан. 22.15 Экранимизда биринчи марта. «Кечиролсанг, кечир». Бадиий фильм. 23.40 Кўрсатувлар программаси.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Жавоҳирлар маликасига ҳужум». Бадиий фильм. 21.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Шаҳар юмушлари ва муаммолари». Шаҳарда болаларга медицина хизмати кўрсатиш ҳақида (рус.).

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ

Чоршанба, 8 февраль

МТI

7.00 «120 минут». 9.05 «Иоганн Себастьян Бах». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. Премьера. 12.05 Янгиликлар. 12.15 «Салом, музика!». 13.00 «Оламга саёҳат».

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.10 «Қайта қуриш прожектори». 16.20 Музикали хазина. М. Мусоргский. «Кўргазмадан манзаралар». 16.55 Ёш қаҳрамон-антифашистлар кунига. «Вася Коробко». Ҳужжатли фильм. 17.10 Мультфильмлар премьераси. 17.30 Болалар соати. 18.30 «Тараққиёт». Ахборот. Реклама. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Лирик концерт. 19.55 Шеърият лаҳзалари. 20.00 «Иоганн Себастьян Бах». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия. Премьера. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Резонанс». Осиё—Тинч океан регионн: ривожлантириш муаммолари ва истиқболлари. 23.30 Ўзга санъат ва Бутуниттифоқ ёшлар кўргазмасига оид мулоҳазалар.

МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
Ўқув программаси.

* * *

13.05 «Қумликлардаги узундан узоқ йўл». Етти серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. 14.10 Янгиликлар. 14.20 «Уйғур жилолари». Олмаотадан кўрсатилади. 14.50 «Бозор, хусусий мулк эгаси ва кооперация». Телевизион ҳужжатли фильм.

* * *

17.35 Янгиликлар. 17.45 МТ фондидан. «Қумликлардаги узундан узоқ йўл». Етти серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. 19.00 «Солдат эртаги». Мультфильм. 19.15 Украина ССР Давлат телерадиоси. Украина телевидениесининг программаси. 20.05 Новосибирск Давлат академик опера ва балет театрининг ёш солистлари рақсга тушадилар. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Қадрдон ўтмиш. «Городецк усталари». Телевизион ҳужжатли фильм. 21.15 «Байрам тароналари». Ўзбекистон ССР «Шалола» фольклор ансамблининг чиқиши. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 МТ фондидан. «Қумликлардаги узундан узоқ йўл». Етти серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия 23.30 Мамлакат телевидение студияларининг ҳужжатли фильмлари: «Юрий Домбровский машъаласи», «Фазу Алиева». 00.20 Янгиликлар.

ЎзТВ

15.00 «Операга боришимиз керак». Фильм-концерт. 16.00 Ёш қаҳрамон-антифашист кунига. «Огинский полонези». Бадиий фильм («Беларусьфильм»). 17.25 Эстетика асослари. Санъат турлари. Тасвирий санъат ва меъморчилик. 18.00 Янгиликлар. 18.15 Мультфильм. 18.40 Мактаб ўқувчилари учун «Камалак». 19.25 «Объективда — қайта қуриш». Жиззах пластмасса заводи коллективининг иш кунлари ва муаммолари ҳақида. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Чукотка усталари». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 ЎзССР Давлат телерадиоси хизмат кўрсатган хорининг концерти. 21.20 «Тоғлардаги орол». Телефильм. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Ретро». Экранда — «Ўзбекфильм» киностудиясининг фильмлари. «Қора консулнинг ҳалокати». 23.50 Кўрсатувлар программаси.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Альтернатива». Телефильм. 19.50 «Дарё орти, олис қишлоқда». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия). 21.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Пульс». Информацион кўрсатув. 21.15 «Оқшом эртаклари».

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

Ҳи-ҳи...

Ҳажвия

Ассалому алайкум, азиз дўстим, собиқ шишадошим Арақҳа Тўймасов. Ҳай, кеч бўлса ҳам сени байрам билан табриклаб қўяй дедим. Ҳурматинг бор, ахир эски улфатмиз.

Қалай, ҳалиям бурнингни шолғомдай қизартириб юрибсанми, ташламадингми-а! Байрамни боплаб кутиб олган бўлсанг керак... А, лаббай! Бош оғрияпти дейсанми! Ҳа, энди чўлда қолган туядек арақни симираверганингдан кейин нима бўлардинг. Бир кун менга ўхшаб «гуп» этиб йиқиласан-қўясан. Кейин кўзинг мошдек очилади. Мана мен ичкиликни ташлаб, во-ей, туппа-тузук одам бўлиб қолдим. Сенга ҳам маслаҳатим шу: даволан. Наркологик диспансерга ёт. Ўзим кўргани бориб тураман. Мана мен шишанинг овозини эшитсам, во-ей, кўнглим айнийди. Хотинжон ҳам хурсанд. Болаларни айтмайсанми! Кайфим тарақ бўлиб, бешиктерватардек силкиниб-қоқилиб келганимда сичқоннинг ини минг танга бўлиб, караватнинг тагига кириб кетишарди. Энди эшик очиб, кутиб олишяпти.

Аммо мен сенга айтсам, барибир асорати қурғур борда. Шу дегин, қўлларим қалтирайди. Ўзинг биласан, грузовой ҳайдайман. Во-ей, ўзим ичмаган бўлсам ҳам машина қурғур титраб, гоҳо чайқалиб юради-я! Ёпирай, шу ичкиликни «барияти шифо» деб симираверган эканмиз-да. Назаримда нақд Орол денгизининг сувича арақни ичиб юборгандайман.

Сенга айтсам, тунов куни генерал Узоқов кўчасида машинада кетаётган ГАИ инспектори тўхтатиб қолди. «Автобусга кириб чиқинг», дейди. Стаканга пуфласам, «ичгансиз», дейди. «Ахир ичкиликни ташлаганман, биродар» дедим. Ишонишмади. Тавба, ичаверганимдан арақ аъзои-баданимга босмага шимилган сиёҳдек сингиб кетган бўлса керак-да! Танамдан папироснинг тутунидек қўланса ҳид чиқади-я, бурқсиб. Хуллас, у деди, бу деди, иш жанжалга айланди... Боплаб қасам ичиб, базўр ишонтирдим хумпарди. Шу дегин санга ўхшаган бир эзмаси бор экан, бидирлаб насиҳат ўқиб кетди. «Биласизми, — дейди у, — ўтган йили сизга ўхшаганлардан мингтаси ичиб тушганди. Ҳаммаси шофёрлик гувоҳномасидан айрилди. Ёки сизнинг правангиз иккитами-а! Кўзингизни очиб юринг, ўртоқ Ташладиев. Ҳозир ҳар қадамда текширяпмиз...».

Дўқингдан ўргилдим-эй! Ичадиганларга гапирсангчи.. Мен ташлаган бўлсам, нимага осиласан, аканг қарағайга...

Куни кеча антиқа иш бўлди. Шу дегин, туппа-тузук бўлиб қолганимданми, жамоат ишига тортишди. Ҳи-ҳи-ҳи... халқ назоратчисига аъзо қилиб қўйишди. Эй-вой, шу десанг, рейдларда қатнашиб юрибман, министрдек керилиб.... Раисга мени ичкилик ва алкоголизм бўйича ўтказиладиган текширувларга қўшиб қўйинг, деб ялиндим. Нега, деб сўраб қолди: ростига кўчдим, э, око, мен бу соҳанинг пири бўп кетганман, ичган одамни ўн чақиримдан биламан, дедим. Кўнди.

Шу дегин, енг шимариб ишга киришиб кетибман, ҳи-ҳи-ҳи... Пиянисталар мени кўришса қочадиган бўлиб қолишди. Яқинда наркология диспансерларидан бирини текширдик. Илгари ичавериб қўлга тушганларимиз эсингдами. Қўйворинглар, деб оёғига йиқилгудек ялинсак ҳам экспертизадан ўтказишганди. Бир аламдан чиқай дедим. Шу текширгандан текшириб кетдим...

Қалай зерикиб қолмадингми! Бу мавзуда гаплашиш маза деяпсанми! Ҳа, биламан, сенга мойдек ёқади, томоғинг ҳам тақиллаб кетаётгандир. Эй-вой, бир гап эсдан чиқаёзибди-ку! Бу ерда даволанаётганлар сенга ўхшаган шўх йигитлар экан. Постда ўтирган милиционернинг кўзини шамғалат қилиб, девор ошишаркан. Э, қойил, юрагингга балли-ей! Магазиндан яримтани олиб келиб, пинҳона қиттак-қиттак қилишаркан. Баъзилари эса касалхонадан бутунлай қочиб қолишаркан. Демак, яхши қарашмаганидан кейин қочишса керак-да.

Лекин сен даволан, диспансерга бор, агар бормасанг ўзим обораман. Борсанг, қочмайсан-а! Ҳали ишлар кўп, дўстим. Сен шундоқ, мендек одам бўл. Ўзингни қайта қур.

Қўлим қалтирагани учун илтимосимга биноан дардимни оққа кўчирувчи:

Тўхтамурод ТОШЕВ.

Дам олиш соатида

Пойтахтлар кроссворди

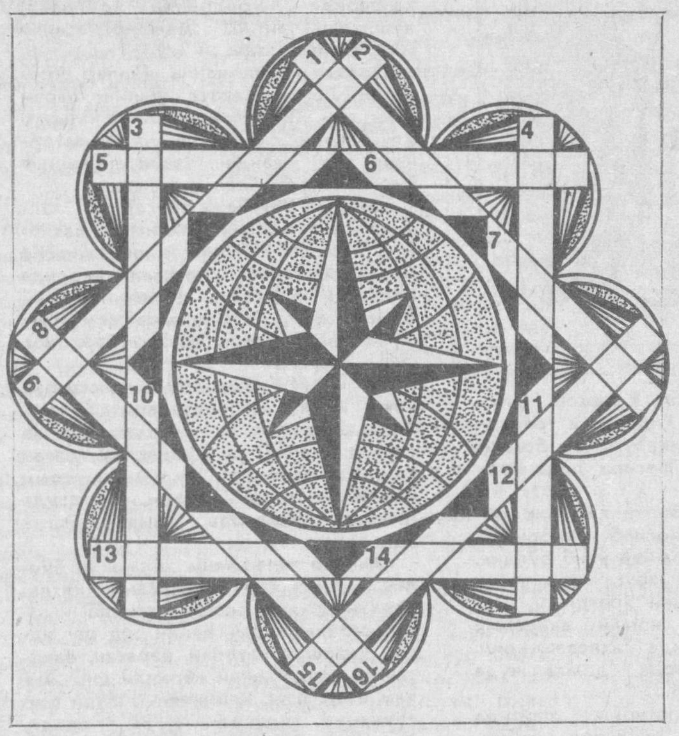

ЭНИГА: 5. Ўзбекистон ССР таркибидаги Автоном Республика пойтахти. 6. Жанубий Осиёдаги давлат пойтахти. 13. Ғарбий Африкадаги давлат маркази. 14. Татаристон АССР пойтахти.

БЎЙИГА: 3. Тошкент билан биродарлашган Африкадаги пойтахт шаҳар. 4. Гавана пойтахти. 10. Тува АССР маркази. 11. Жанубий-Шарқий Осиёдаги Социалистик Республика пойтахти.

ДИАГОНАЛ БЎЙИАЧА: 1. Марказий Африкадаги давлат пойтахти. 2. Марказий Европадаги Лихтенштейн князлиги маркази. 7. Қардош Социалистик республика пойтахти. 8. Дунёдаги аҳолиси энг кўп пойтахтлардан бири. 9. Ватанимиз билан чегарадош социалистик мамлакат маркази. 12. Марказий Африка Республикаси пойтахти. 15. Марокаш пойтахти. 16. Жанубий Америкадаги Боливия давлати пойтахти.

Тузувчи Фозилжон ОРИПОВ.

Редактор Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

Пайшанба, 9 февраль

МТI

7.00 «120 минут». 9.05 «Шарқий Сибирь». Киножурнал. 9.15 «Иоганн Себастьян Бах». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 2 ва 3-сериялар. Премьера. 12.05 Мультфильмлар премьераси. 12.35 «Май ойлари бошидаги момақалдироқни ёқтираман». Ҳужжатли фильм. 12.45 Янгиликлар. 12.55 Рус хореография фольклорининг концерти. 13.35 «Қишлоқ истиқболлари» «Қарзни тўлайдиган пайт келди». Ҳужжатли фильм премьераси (Украина хроникал-ҳужжатли фильмлар студияси). 14.55 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 20 км. Эркаклар Австриядан олиб кўрсатилади. 17.40 Янгиликлар. 17.50 Сайловлар олдидан. 18.00 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 18.45 «ТелеЭКО» журнали Иқтисодий масалаларни ҳал этишда жамоат ташкилотларининг роли ҳақида. 19.00 Кичик концерт. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Кичик концерт. 19.40 Ҳокимият — Советларга. «Афзаллиги аниқ кўриниб турганда...». Витебск телевизор заводи коллективининг СССР халқ депутатлигига сайлов ўтказиш кампаниясидаги иштироки ҳақида. 20.10 «Иоганн Себастьян Бах». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 3-серия. Премьера. 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 «Музика ва биз». 23.15 «Дунё воқеалари». 23.30 «Питер Брук». Москва учрашувлари. 00.30 Мамлакат телевидение студияларининг ҳужжатли фильмлари программаси.

МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
Ўқув программаси.

13.05 «Қумликлардаги узундан узоқ йўл». Етти серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. 14.20 Янгиликлар. 14.30 А. В. Луначарский номли Свердловск академик опера ва балет театри солистларининг концерти. 14.55 «Мана шундай яшаяпман». Телевизион ҳужжатли фильм.

* * *

17.35 Янгиликлар. 17.45 МТ фондидан. «Қумликлардаги узундан узоқ йўл». Етти серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия. 18.55 «Интерпретация. А. Н. Скрябин». Фильм-концерт премьераси (Ленинград). 19.25 Шеърият лаҳзалари. 19.30 Мультфильмлар. 20.00 «Йўловчилар». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Минск). 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Реклама. 20.50 Телевизион ҳужжатли фильмлар премьераси: «Сўнгги бекат» (Фрунзе шаҳри), «Мерверуд сирлари» (Ашхобод). 21.30 «Время». 22.05 Сайловлар олдидан. 22.15 МТ фондидан. «Қумликлардаги узундан узоқ йўл». Етти серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия. 23.25 Бауман номли МВТУ «Гаудеамус» камер хори куйлайди.

ЎзТВ

15.00 «Шимол этюдлари». «Энг қулай шароит». Телефильмлар. 16.00 «Кутилмаган меҳмон». Бадиий фильм («Грузия фильм»). 17.25 Физика. Электромагнит индукция қонуни. 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Хоҳ ишонинг хоҳ ишонманг», «Ана холос!» Мультфильмлар. 18.45 Алишер Навоий таваллудига. «Ғазал улкининг султони». 19.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Комсомол прожектори». Материалларимиз изидан. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Белуриха». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Умрбоқий қўшиқлар». Музикали программа. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. Сайловлар олдидан. 22.15 «Инсон ва қонун». 23.15 Кўрсатувлар программаси.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Фермада компьютер», «Калия Токтолованинг парвози». Телефильмлар. 20.10 «Дарсликлар ва уларнинг ўқув жараёнидаги роли». Кўрсатув мактаб ва олий ўқув юртларининг дарсликлари, ўқув жараёнини методик таъминлаш муаммоларига бағишланади (рус). 20.50 Реклама. 21.00 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Транспорт ва йўллари».

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ

Жума, 10 февраль

МТI

7.00 «120 минут». 9.05 «Иоганн Себастьян Бах». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 3 ва 4-сериялар. Премьера. 11.55 Янгиликлар. 12.05 Болалар соати.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.10 «Қайта қуриш прожектори». 16.25 «Замондошимиз портрети». «Шамси». Телевизион ҳужжатли фильм. 16.40 Коми АССР давлат «Асья киа» ашула ва рақс ансамблининг концерти. 17.20 «Чехарда», Телевизион бадиий фильм. 18.30 «Фан: назария, тажриба, практика». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Интерсигнал». 20.00 «Иоганн Себастьян Бах». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. Премьера. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Спортклуб. «Максимовлар оиласининг тажрибаси». Болаларни жисмоний тарбиялаш ҳақида. 22.45 «Шундай бўлган... бўлганди». 23.00 «Нигоҳ».

МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
Ўқув программаси.

13.05 «Қумликлардаги узундан узоқ йўл». Етти серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия. 14.15 Янгиликлар. 14.25 Ритмик гимнастика.

* * *

17.25 Янгиликлар. 17.30 «Фестиваль экрани». Львовда ўтказилган ёшлар программалари VIII Бутуниттифоқ фестивали лауреати бўлган программалар. «Бир, икки, уч, тўрт, беш, мен излагани кетдим» (Барнаул), «Карниз бўйлаб юраман» (Оренбург). 18.30 «Томошабинсиз концерт». 19.00 Ритмик гимнастика. 19.30 Миллий баскетбол ассоциацияси профессионаллари ўртасида баскетбол бўйича АҚШ чемпионати. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Рус халқ чолғулари тарихидан. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Довулдан огоҳлантириш» (А. Довженко номли киностудия). 1 ва 2-сериялар.

ЎзТВ

15.00 «Қаҳрамон Дадаев». «Карнай навоси». Фильм-концертлар («Ўзбектелефильм»). 15.55 «Ҳаёти муҳаббат». Бадиий фильм («Мосфильм»). 17.25 Рус адабиёти. М. Шолохов. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 18.00 Янгиликлар. 18.15 «Мўъжизалар куни». «Чўпоннинг сурнайи». Болалар учун фильм-концертлар. 18.55 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Касбим — фахрим». 19.25 «Сара уруғ — ҳосил бўлиқ». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 Шу куннинг долзарб мавзуси. 20.30 «Ахборот». 20.50 ЎзССРда хизмат кўрсатган артист Ўғилой Муҳаммедова рақсга тушади. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори» 22.15 «Мақом кечаси». Ю. Ражабий номли Ўзбекистон Давлат телерадиоси мақомчилар ансамблининг концерти. 23.15 «Совет кийиси усталари». ЎзССР халқ артисти Ҳ. Латипов. 00.30 Кўрсатувлар программаси.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Уйғи». Бадиий фильм («Мосфильм»). 21.05 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Пульс». Информацион кўрсатув (рус.). 21.15 «Оқшом эртаклари».

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ

Шанба, 11 февраль

МТ I

7.00 «120 минут». 9.00 «Сиз яратган боғ». 9.30 «Иоганн Себастьян Бах». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм. 4-серия. 11.00 «Инсон институти». 12.00 «Социализм мамлакатларида». 12.30 «Сизга куйлаб бераман». СССР ИИМ ижрочи авторлар Бутуниттифоқ кўрик-конкурси ҳақида. 13.30 «Ҳайвонот оламида». 14.30 Мультфильмлар. 15.00 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 10 км. Эркаклар. Австриядан олиб кўрсатилади. 17.10 «Дунё воқеалари». 17.25 «Совет Иттифоқи бўйлаб». Киножурнал. 17.45 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». «Уй-жой — 2000». 2-кўрсатув. 18.15 «Дарахтлар нечун сўзламайди». Мультфильм премьераси. 18.35 «Аёл ҳаётидан ўн беш дақиқа». 18.50 Халқаро программа. «Европа Вена учрашувидан сўнг». «Хитой қишлоғининг янгиликлари». 19.50 СССР халқ артисти А. Папанов иштирок этган фильмлар. «Бриллиант қўл». 21.30 «Время». 22.05 «Телетомошабин ҳамроҳи». 22.20 Шанба оқшомида. «Оперетта айбланади». 23.35 Янгиликлар. 23.45 Халқаро гўзаллик конкурси. 1989 йилнинг энг латофатли қизи.

МТ II

8.30 Эрталабки гимнастика. 8.45 «Қишлоқ янгиликлари». 9.45 Талабларингизга биноан такрорланади. «Мангу муҳаббатга сазовор мамлакат. Москва Кремли». Телевизион ҳужжатли фильм. 1-фильм — «Деворлар ва миноралар», 2-фильм — «Соборлар». 10.55 «Тараққиёт. Ахборот. Реклама». 11.40 «Узоқ кузатишлар». Бадиий фильм. 13.10 Молдавия ССР Давлат телерадиоси. «Турар жой». Телевизион спектакль премьераси. Автор — Г. Маларчук. 14.55 Телевизион музикали абонемент. «Декабрь оқшомлари». 16.10 Иттифоқдош республикалар кинопублицистикаси: «Дублсиз». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Олмаота). 16.40 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 17.25 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. Ленинград телевидение студиясининг программаси. «Шимол мактублари». 18.10 С. Орехов чалади (етти торли гитара). 18.30 Мамлакат театрлари намойиш этади. «Кьоджин ғавғолари». А. В. Луначарский номли Давлат театр санъати институтининг фильм-спектакли. К. Гольдони пьесаси асосида. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Талабларингизга биноан такрорланади. «Билса ҳазил, билмаса чин». Сатирик кўрсатув. 21.15 РСФСРда хизмат кўрсатган артист В. Андропов раҳбарлигидаги СССР Давлат академик Большой театри духовой чолғулари оркестри чалади. 21.30 «Время». 22.05 Хоккей. СССР чемпионати. «Химик» — МАС. 23.55 «Дебют».

ЎзТВ

9. 00 «Асломy алайкум». Информациомузикали программа.

* * *

10.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Иқбол». Қизлар конкурс программаси. 11.20 «Қайта қуриш йўлидан». «Пассажир транспорти бир маромда ишласин». 11.50 «Актёрлар ва роллар». Й. Охунбобоев номли Андижон драма театрининг актёри, ЎзССР халқ артисти Ҳ. Олимжонов. 12.50 Аэрофлот кунига. «... всен осмонни кўрасан». Бадиий фильм. 14.00 «Замондош». Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун программа (қозоқ тилида). 15.00 «Эстрада калейдоскопи» (такрор.). 16.00 Буни ҳамма билиши ва удлаши керак».

* * *

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Болалар учун фильм. «Егоза». 19.15 «Мультипанорама». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 Шафқатли қалб». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Аёл қалби наволари». Музикали программа. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Ўзбектелефильм» премьераси. «Номаълум Бухоро». 22.25 Катталар учун мультфильм. «Истеъдоднинг туғилиши». 22.35 «Тошкент» студияси кўрсатади. «3-студия».

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

Якшанба, 12 февраль

МТ I

8.30 Янгиликлар. 8.45 Ритмик гимнастика. 9.15 «Спортлото» тиражи. 9.30 «Охирги марта номсиз». Болалар учун кўрсатув. 10.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан». 11.30 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув. 12.00 «Саёҳатчилар клуби». 13.00 Болалар информацион-публицистик программаси. 14.30 «Музикали киоск». 15.00 «Здоровье». 15.45 «Дугоналар». Мультфильм премьераси. («Ўзбекфильм»). 15.55 «Сени севаман, ҳаёт». Телевизион фотоконкурс. 16.00 Иттифоқдош республикалар киносанъати. «Ўз ерида» (Қирғизистон телевидениеси). 17.25 Шеърият лаҳзалари. 17.30 «Қишлоқ янгиликлари». 18.30 ««Халқаро панорама».

Якшанба кинозали

19.15 1. Мультфильмлар: «Қаттиқ ёнғоқ», «Му-му», 2. «Ўлчовли ҳаёт». Ҳужжатли фильм. 20.40 «Фокусчи». Бадиий фильм. (Экспериментал ижодий киностудияси). 21.30 «Время». 22.05 «Салом, доктор!». 22.20 «Актёрлар ва роль». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 22.50 Янгиликлар. 23.00 Музикали программа.

МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг! 8.50 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Довулдан огоҳлантириш» (А. Довженко номли киностудия). 11.00 Е. Кисин концерти. 12.00 «Саёҳатчилар клуби» (сурда таржимаси билан). 13.00 Талабларингизга биноан такрорланади. «1988 йил қўшиқлари». Останкино концерт студиясида Бутуниттифоқ телевизион фестивалининг якунловчи кечаси. 16.35 «Шундай севги». Мультфильм. 16.45 «Адам ва Мариля». Ҳужжатли фильм премьераси («Белорусфильм»). 17.05 «Дастхат». УССР халқ артисти Г. Мурзай. Ворошиловграддан кўрсатилади. 17.30 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 4x7,5 кмга эстафета. Эркаклар. Австриядан кўрсатилади. 19.45 Москва — Бостон телекўприги. 20.55 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 21.10 Талабларингизга биноан такрорланади. РСФСР халқ артисти О. Воронец куйлайди. 21.30 «Время». 22.05 «Салом, доктор!» (сурда таржимаси билан). 22.20 «Ягуар». Бадиий фильм. («Мосфильм»). 23.45 Янгиликлар. 23.55 Биатлон. Жаҳон чемпионати. 3x7,5 кмга эстафета. Хотин-қизлар. Австриядан кўрсатилади.

Ўз ТВ

9.00 «Ассалому алайкум». Информацион музикали программа.

* * *

10.00 «Сут соғувчи Махайкованинг иш кунлари ва байрамлари». Телефильм. 10.30 «Биргаликда куйлаймиз». Ф. Назаров, П. Мўмин «Қиш чоғлари» (такрор.). 10.55 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Оила». 11.55 «Ёш спортчи мактаби». 1. Кураш. 2. «Шахмат мактаби». 12.55 Болалар учун театр. «Ёрилтош». Ҳамза номли Қўқон музикали драма театрининг спектакли. 14.30 «Афғонистон алангаси ичра». Солдат қўшиқлари фестивали (рус.). 16.05 Реклама.

* * *

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 Мультфильм. 18.20 Успенский номли музика мактаби ўқувчиларининг концерти. 19.00 Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий таваллудининг 100 йиллигига. «Ҳамза асарлари театр саҳнасида». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Ширин асраб...». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 Дам олиш музикали программаси. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Чўён соврини». Тоғ чанғи спорти бўйича халқаро мусобақа. 22.35 «Санъат усталари». ЎзССР халқ артисти К. Исмоилова ҳақида видеофильм премьераси. 23.45 Кўрсатувлар программаси.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ оқшоми
Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона — 32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги — 32-54-19; социал проблемалар — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32.54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади. Тиражи — 125.000.